

LOCATIETRACKING EN VEILIGHEID:
EEN VERGELIJKENDE STUDIE BIJ TIENERS EN
SENIOREN OVER HET GEBRUIK VAN
LOCATIETRACKING DOOR HUN OUDERS,
PARTNER OF ANDERE FAMILIELEDEN

WAT ZIJN DE OPVATTINGEN EN GEVOELEN VAN TIENERS EN SENIOREN OVER HET GEBRUIK VAN LOCATIETRACKING DOOR HUN OUDERS, PARTNER OF ANDERE FAMILIELEDEN?

Wetenschappelijke verhandeling

Aantal woorden: 15350

Maxine Dhuyvetter

Studentennummer: 02208375

Promotor(en): Prof. dr. Ralf De Wolf

Commissaris: Julie Dereymaeker

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de Communicatiewetenschappen
afstudeerrichting Nieuwe Media & Maatschappij

Academiejaar: 2023 – 2024

AUTEURSRECHTELIJKE BESCHERMING

© Copyright Universiteit Gent

De auteur en de promotor geven de toelating deze scriptie voor consultatie beschikbaar te stellen en delen ervan te kopiëren voor persoonlijk gebruik. Elk ander gebruik valt onder de beperkingen van het auteursrecht, in het bijzonder met betrekking tot de verplichting uitdrukkelijk de bron te vermelden bij het aanhalen van resultaten uit deze scriptie.

The author and promotor give the permission to use this manuscript for consultation and to copy parts of it for personal use. Every other use is subject to the copyright laws, more specifically the source must be extensively specified when using the results from this dissertation.

Voorwoord

Deze masterproef wordt voorgelegd voor het behalen van de graad van Master in de Communicatiewetenschappen afstudeerrichting Nieuwe Media & Maatschappij aan de Universiteit van Gent.

Deze masterproef met betrekking tot de percepties en ervaringen van tieners en senioren ten opzichte van locatietracking voor de veiligheid, werd geschreven door Maxine Dhuyvetter in de periode van oktober 2023 tot en met mei 2024.

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om enkele mensen te bedanken die hebben bijgedragen aan het succesvol voltooien van deze masterproef. Allereerst wil ik mijn promotor, Prof. Dr. Ralf De Wolf, bedanken voor zijn leerzame feedback gedurende het hele proces van deze masterproef. Zijn begeleiding heeft mij geholpen om de juiste beslissingen te nemen om dit onderzoek kwaliteitsvol af te leveren. Ik waardeer zijn bereidheid om mijn onzekerheden en vragen te beantwoorden. De waarde van deze masterproef zou ook niet mogelijk geweest zijn zonder de negentien respondenten die hun oprechte gevoelens en ervaringen met betrekking tot locatietracking met mij deelden.

Eveneens wil ik mijn vriend Jonas bedanken voor het nauwkeurig nalezen van mijn masterproef en de steun doorheen deze periode. Dankzij zijn inzichten en kritische blik werd deze masterproef een samenhangend geheel. Zijn advies zal ik ongetwijfeld ook meenemen naar de toekomst.

Ik hoop dat ik jullie met deze masterproef meer inzichten kan geven wat betreft locatietracking bij tieners en senioren en dat dit een meerwaarde kan zijn voor toekomstig onderzoek om de veiligheid en zelfstandigheid van de kwetsbare groepen te verbeteren.

Alvast veel succes met het lezen van deze masterproef.

Maxine Dhuyvetter, Mei 2024

Abstract

In het tijdperk waarin technologische ontwikkelingen ons dagelijks leven steeds meer doordringen, wordt locatietracking steeds gebruikelijker, vooral binnen jonge gezinnen en onder senioren met cognitieve of fysieke beperkingen. Deze vergelijkende studie onderzoekt diepgaand de percepties van kwetsbare groepen, namelijk tieners tussen 12 en 13 jaar en senioren vanaf 70 jaar over het gebruik van locatietrackingtechnologieën door hun ouders, partner of andere familieleden. Er zijn reeds verschillende studies naar de ervaringen rond locatietracking, maar vooral vanuit de percepties van ouders en oudere tieners en senioren met cognitieve of fysieke beperkingen. Daarom tracht dit onderzoek zich te focussen op de ervaringen van de tieners en senioren zelf. Door middel van kwalitatief onderzoek met negentien diepte-interviews werd geanalyseerd hoe tieners en senioren het gebruik van locatietracking ervaren. Er werd gefocust op drie verschillende aspecten, namelijk: veiligheid, privacy en autonomie. De resultaten laten zien dat zowel tieners als senioren zich over het algemeen weinig bewust zijn van de potentiële gevaren van locatietracking en het voornamelijk als een nuttige functie beschouwen. Echter, de meesten zijn er wel van overtuigd dat het hen een vorm van geruststelling en veiligheid biedt in noodsituaties, hoewel de motivaties licht verschillen tussen beide groepen. Beide groepen tonen geen behoefte om meer controle te hebben over het delen van hun locatiegegevens. Evenzo lijkt er geen interesse te zijn voor open communicatie over afspraken met betrekking tot het gebruik van locatietracking en de implicaties ervan.

Keywords: locatietracking – veiligheid – privacy – autonomie – tieners - senioren

Inhoudsopgave

Voorwoord	II
Abstract	III
Inhoudsopgave	4
1. Inleiding	6
2. Literatuurstudie	9
2.1. <i>Intimate surveillance</i>	9
2.1.1. Wat is intimate surveillance?	9
2.1.2. Implementaties location-based services	10
2.2. <i>Veiligheidsaspecten van locatietracking</i>	10
2.3. <i>Gebruikerservaringen van locatietracking bij kinderen en senioren</i>	13
2.3.1. Ervaringen van tieners	13
2.3.2. Ervaringen van senioren	14
2.4. <i>Ethische kwesties</i>	16
2.4.1. Het belang van vrijheid in een digitaal tijdperk	16
2.4.2. Zelfbeschikking en autonomie	16
2.4.3. Vertrouwen	18
2.4.4. Communication privacy management theory (CPM)	19
2.5. <i>Conclusie</i>	21
3. Methodologie	23
3.1. <i>Onderzoeksmethode</i>	24
3.2. <i>Participanten</i>	25
3.3. <i>Procedure en interview</i>	27
3.4. <i>Dataverwerking</i>	29
4. Resultaten	31
4.1. <i>Codering</i>	31
4.2. <i>Contextualisering respondenten</i>	31
4.3. <i>Algemene gevoelens over locatietracking</i>	33
4.3.1. Analyse van de gevoelens bij tieners	34
4.3.2. Analyse van de gevoelens bij senioren	35
4.3.3. Bespreking scenario's	36
4.4. <i>Veiligheid in contrast: Tieners en senioren over locatietracking</i>	38
4.4.1. Veiligheidspercepties van tieners	38
4.4.2. Veiligheidspercepties van senioren	38

4.4.3.	Impact op verantwoordelijkheidsgevoel.....	39
4.4.4.	De paradox van locatietracking bij diverse leeftijdsgroepen	40
4.5.	<i>Privacy bij locatietracking: Een schijn van controle</i>	41
4.5.1.	Comfort bij locatieracking: tienersperspectief.....	41
4.5.2.	Comfort bij locatietracking: seniorenperspectief	42
4.5.3.	Veiligheid en verbondenheid boven privacy.....	43
4.5.4.	Privacyinbreuken	43
4.5.5.	Communicatie over locatietracking	44
4.5.6.	Communication privacy management theory	46
4.6.	<i>Autonomie: Balanceren tussen vrijheid en beperking</i>	46
4.6.1.	Vrijheidspercepties	46
4.6.2.	Zelfstandigheid.....	47
4.6.3.	Controle over locatiedeling.....	48
4.6.4.	Tegenstrijdige percepties.....	49
4.7.	<i>Gedagsveranderingen in potentieel gevaarlijke situaties</i>	50
5.	Conclusie en discussie	52
6.	Aanbevelingen en beperkingen	56
7.	Bibliografie	58
8.	Bijlagen	65
8.1.	<i>Bijlage 1: Vragenlijst tieners tussen 12 en 13 jaar</i>	65
8.2.	<i>Bijlage 2: Persona tieners</i>	68
8.3.	<i>Bijlage 3: Vragenlijst senioren</i>	69
8.4.	<i>Bijlage 4: Persona senioren</i>	72
8.5.	<i>Bijlage 5: Vragenlijst senioren 112 app</i>	73
8.6.	<i>Bijlage 6: Informed consent</i>	76
8.7.	<i>Bijlage 7: The Blob Tree</i>	78
8.8.	<i>Bijlage 8: Schema thematische codering</i>	79

1. Inleiding

In het tijdperk van toenemende digitalisering is de alomtegenwoordigheid van digitale technologieën opmerkelijk. Mobiele apparaten zijn haast onmisbaar geworden in bijna elk huishouden, waarbij de groeiende integratie van deze technologieën in onze maatschappij nieuwe vormen van surveillance mogelijk maakt (Lionetti et al., 2019).

De groeiende integratie van digitale technologieën in de hedendaagse maatschappij heeft geleid tot een toename aan nieuwe vormen van intieme surveillancemethoden die voor verschillende doeleinden kunnen worden ingezet (Sukk & Siibak, 2021). Deze studie richt zich specifiek op locatiesurveillance, met een bijzondere focus op de percepties van tieners en senioren. De voorbije jaren zijn het aantal verwondingen en sterfgevallen bij de kwetsbare bevolking aanzienlijk gestegen door de steeds toenemende verkeersdruk (Dardari et al., 2017). Dit onderstreept de noodzaak van een tijdige detectie en preventie van ongevallen vooral bij tieners en senioren (Garcia-Venegas et al., 2021).

In vergelijking met ruim vijftig jaar geleden lijkt het erop dat kinderen en tieners minder zelfstandig zijn op vlak van mobiliteit (Lahon & Pro Velo, 2023). Volgens Foster et al. (2014) wordt dit vaak verklaard door de groeiende bezorgdheid van ouders over de verkeersveiligheid van hun kinderen of mogelijke bedreigingen door onbekende personen. Die angst voor bedreigingen door vreemden is voornamelijk gebaseerd op zorgen, maar komt slechts zeldzaam voor (Foster et al., 2014). Vooral in landen zoals India zijn er grote zorgen omtrent het aantal vermiste schoolgaande kinderen, waarbij locatietracking reeds actief wordt ingezet als communicatiemiddel om hun veiligheid te garanderen (Jisha et al., 2017).

Het jaarrapport van de verkeersveiligheid tot en met 2021 illustreert een zorgwekkende toename van het aantal dodelijke en gewonde fietsslachtoffers. Opvallend is de lichte stijging bij het aantal verkeersslachtoffers in de jonge leeftijdscategorieën (12-17-jarigen) en de aanzienlijke piek met een sterke oververtegenwoordiging bij de 75-plussers (Van Raemdonck et al., 2023).

Deze laatste trend kan relevant zijn in het kader van de snelle vergrijzing van de Europese bevolking, wat zal leiden tot een economische impact. Het streven naar gezonde, actieve en onafhankelijke senioren is hierbij belangrijk (Mincoelli et al., 2018). Deze toename kan mogelijks worden verklaard doordat senioren nog steeds erg actief blijven in het verkeer, maar tegelijkertijd kwetsbaar zijn voor complicaties bij een ongeval (Van Raemdonck et al., 2023).

Onder andere de komst van de e-bikes zorgt ervoor dat ouderen met een gebrek aan fysieke fitheid toch fysieke activiteiten kunnen doen zonder al te veel inspanningen. In Vlaanderen rijden zo'n 25% van de ouderen met een e-bike, maar ouderen geraken sneller betrokken bij een ongeval en lopen een groter risico op ernstige letsels bij een val (Van Cauwenberg et al., 2018). Deze toenemende kwetsbaarheid suggereert de mogelijke rol van locatitrackingtechnologieën als oplossing.

Verschillende studies wijzen uit dat hoewel ouders vaak overwegen om volgtechnologieën toe te passen, slechts een gering aantal het ook effectief gaan gebruiken (Davis et al., 2023). De studie van Vasalou et al. (2012) toonde aan dat meer dan de helft van de ouders al gehoord hadden van volgtechnologieën, maar dat slechts 2% het effectief toepaste binnen het gezin. Bij een studie met ouders van Japanse kinderen volgde slechts 12% de locatie van hun kind(eren) (Nakayama, 2011). Bovendien geeft het onderzoek van Widmer en Albrechtslund (2021) aan dat amper 3 van de 17 bevraagde families daadwerkelijk volgtechnologieën toepast. De studie van Tishes (2023) vermeldt dat 33% van de bevraagde ouders de locatie van hun kinderen bijhoudt via gps-apps of andere software.

Over het gebruik van locatitrackingtechnologieën bij senioren zijn weinig cijfers bekend, wel wordt het vaak toegepast bij mensen met de ziekte van Alzheimer om hen snel te vinden wanneer ze verdwalen of vallen (Howes et al., 2022). Hieruit kunnen we afleiden dat locatitracking ook effectief kan zijn bij de gezonde oude bevolking, dit moet echter wel nog onderzocht worden. Het doel van dit onderzoek is het verkennen van percepties van zowel tieners als senioren ten opzichte van locatitrackingtechnologieën voor het bevorderen van hun zelfstandige mobiliteit. De centrale onderzoeksvraag van deze masterproef luidt als volgt:

Wat zijn de opvattingen en gevoelens van tieners en senioren over het gebruik van locatietracking door hun ouders, partner of andere familieleden?

Door te onderzoeken hoe tieners en senioren het gebruik locatietrackingtechnologieën percipiëren tijdens verplaatsingen, zullen de verschillen in percepties blootgelegd worden. Op die manier kunnen we na afloop van het onderzoek identificeren welke eigenschappen van de locatietrackingtechnologieën het meest gewaardeerd worden door de respondenten. Hieruit zal een concrete conclusie kunnen worden geformuleerd samen met eventuele aanbevelingen voor verder onderzoek.

Deze masterproef begint met een grondige literatuurstudie over het centrale onderzoeksthema "trackingtechnologie". Hierin wordt allereerst het concept "intimate surveillance" geïntroduceerd en wordt uitgelegd hoe dit concept kan worden toegepast in verschillende contexten. Vervolgens worden de veiligheidsaspecten van locatietracking belicht, gevolgd door een analyse van de ervaringen van zowel tieners als senioren met locatietracking uit bestaand onderzoek. Nadien worden ethische kwesties die relevant zijn voor beide groepen bij het gebruik van locatietrackingtechnologieën besproken. Tot slot wordt dieper ingegaan op de Communication privacy management theory.

De volgende sectie van deze masterproef omvat de methodologie, waarin de gebruikte onderzoeksmethode, de vereisten en rekrutering van de participanten, de procedure en tot slot de dataverwerking wordt beschreven. Na de methodologie worden de resultaten van het onderzoek gedetailleerd besproken en opgedeeld in verschillende thema's.

De afsluitende sectie van de masterproef omvat een uitgebreide conclusie en discussie waarin de resultaten worden vergeleken met bevindingen uit de literatuurstudie. Deze vergelijking biedt inzichten in eventuele overeenkomsten, verschillen en nieuwe inzichten die opgedaan zijn tijdens dit onderzoek. Ook worden de beperkingen van dit onderzoek benoemd om een volledig begrip te krijgen van de ervaringen om aanbevelingen te formuleren voor toekomstig onderzoek. Tot slot worden mogelijke suggesties voor toekomstig onderzoek besproken, waarbij de focus ligt op het verkennen van verdere aspecten van het onderwerp of het uitbreiden van onderzoek naar andere doelgroepen of contexten.

2. Literatuurstudie

2.1. Intimate surveillance

2.1.1. Wat is intimate surveillance?

Deze sectie over intimate surveillance begint met een beschrijving van de algemene definitie, gevolgd door een beschrijving waarom het een centrale rol speelt in ons dagelijks leven. Ten slotte wordt de context van intimate surveillance in relatie tot het onderzoeksthema locatietrackingtechnologieën besproken.

Binnen het domein van digitale technologieën en surveillance is intimate surveillance een complex verschijnsel die voor diverse doeleinden worden ingezet. Volgens Rooney (2010) verwijst het naar het nauwlettend monitoren en in het oog houden van kinderen door ouders. De praktijk van intimate surveillance omvat het monitoren van individuen in persoonlijke contexten en benadrukt de noodzaak van digitale vaardigheden bij de betrokkenen (Leaver, 2015). De definitie van intimate surveillance die in diverse papers wordt beschreven, omvat doorgaans het gebruik van digitale technologieën zoals tracking apps, tags en andere software. Ze meten onder andere de bewegingen van locaties en online activiteiten van individuen in real-time (Barron, 2014). Met andere woorden neemt intimate surveillance diverse verschijningsvormen aan, waarvan het volgen van locaties de meest voorkomende vorm is bij het digitaal toezicht (Mavoa et al., 2023). Deze paper zal zich vooral focussen op locatiesurveillance. Het aanbod aan beschikbare technologieën om de locatie van geliefde personen te monitoren is omvangrijk (Mavoa et al., 2023).

Er is een divers publiek dat intimate surveillance technieken kan toepassen. In de context van tieners en senioren kunnen dat ouders, partners, kinderen en andere betrokkene familieleden zijn. Deze gebruikers kiezen ervoor om doelbewust en routinematig toezicht te houden via digitale tracking technologieën vanuit een goedbedoelde bezorgdheid (Leaver, 2020). Echter, kunnen intimate surveillance technieken ook vanuit slechte intenties worden ingezet. In dergelijke gevallen maken misbruikers gebruik van tracking applicaties om hun doelwit te controleren, te intimideren en te stalken (Almansoori et al., 2022).

Aangezien deze masterproef zich focust op individuen die de real-time locaties van hun geliefden volgen, is intimate surveillance met focus op locatiesurveillance vanuit een goedbedoelde bezorgdheid van belang om dit onderzoek in te leiden.

2.1.2. Implementaties location-based services

Locatietrackingtechnologieën zijn geëvolueerd van simpele prototypes naar hedendaagse tools binnen veel huishoudens (Boesen et al., 2010). De vooruitgang van technologie in de telecommunicatie en mobiele apparaten ziet sinds de jaren 2000 een enorme evolutie. Dit resulteerde dan ook in een stijgende vraag naar allerlei toepassingen van locatiegebaseerde services. Deze innovatie heeft geleid tot de opkomst van nieuwe interface technologieën zoals de krachtige smartphones, smartwatches en AR-toestellen die steeds meer aanwezig zijn in onze maatschappij (Huang et al., 2018).

Uit onderzoek van Vanwynsberghe et al. (2022) blijkt dat de leeftijd waarop kinderen hun eerste smartphone krijgen steeds jonger is. In 2018 was de leeftijd van smartphone bezit gemiddeld 11 jaar, terwijl dit in 2022 gedaald is naar gemiddeld 8,4 jaar in België. In het zesde leerjaar, rond de leeftijd van twaalf jaar, komen kinderen op een kantelpunt waarbij ze de mogelijkheden van de smartphone leren ontdekken om deze vaak te gaan gebruiken (Vanwynsberghe et al., 2022).

Locatietrackingtechnologieën kunnen ook ingezet worden voor het monitoren van de real-time locatie van senioren die alleen op pad zijn. Om die onafhankelijkheid te kweken, bestaan er volgens Shien en Shingh (2017) onder andere gps-wearables in de vorm van een horloge. Het horloge is in staat om de real-time locatie van de oudere dierbaren door te sturen naar de bezorgde familieleden, zorgverleners of vrienden. Via het horloge kunnen de senioren in geval van nood een paniekkop indrukken die een direct signaal geeft aan de verantwoordelijken met de exacte locatie van de persoon in nood (Shien & Shingh, 2017).

2.2. Veiligheidsaspecten van locatietracking

Veiligheid neemt een belangrijke plaats in binnen onze samenleving. De opkomst van nieuwe technologieën zoals locatietracking omvat ongetwijfeld de discussie over veiligheid binnen

verschillende bevolkingsgroepen. Veiligheid is namelijk niet enkel een zorg voor senioren, maar ook voor de jongere generaties.

Tieners

Deze bezorgdheid omtrent veiligheid strekt zich ook uit naar de bescherming van kinderen. Volgens het onderzoek van Ahmed et al. (2023) zijn ouders steeds meer geïnteresseerd in het gebruik van nieuwe technologieën waarmee ze de bewegingen van hun kinderen kunnen volgen en monitoren. Deze trend wordt mogelijk aangezet door het feit dat het aantal vermiste kinderen, vooral in landen zoals India, een stijgende trend vertoont (Ahmed et al., 2023). In deze context wordt de opkomst van locatietrackingtechnologieën niet alleen gezien als een hulpmiddel om de veiligheid van te waarborgen, maar ook als een hulpmiddel om ouders te ondersteunen met de toenemende uitdagingen waarmee ze in aanraking komen in functie van de veiligheid van hun kind (Ahmed et al., 2023).

Onderzoek van Hopkins en Mandic (2016) toont aan dat veilige routes naar school van groot belang zijn bij het vormen van percepties bij ouders. Een deelnemer van hun onderzoek gaf aan dat veiligheid prioriteit heeft boven de afstand van thuis tot school bij het bepalen of kinderen al dan niet met de fiets naar school mogen. Stel dat de weg naar school slechts 1 kilometer is van huis, maar route loopt over onveilige wegen, is de waarschijnlijkheid van problemen voor fietsers groter dan wanneer het een lange afstand is langs veilige wegen (Hopkins & Mandic, 2016). Gebaseerd op deze bevindingen kan het gebruik van locatietrackingtechnologieën een gunstige oplossing zijn om tieners op een veiligere manier naar school te laten fietsen.

De toepassing van locatietrackingtechnologieën omwille van veiligheid blijkt sterk afhankelijk van verschillende factoren, waaronder het geslacht van de ouder en het kind. Onderzoeksresultaten tonen aan dat moeders meer bezorgd om zijn om de veiligheid van hun kinderen dan vaders (Boele, 2014). Deze gendergerelateerde verschillen kunnen verklaard worden door het feit dat vrouwen over het algemeen hogere niveaus van angst ervaren en dat zij risico's anders waarnemen dan mannen. Daardoor is het mogelijk dat moeders actiever betrokken zijn bij de veiligheid van hun kinderen dan vaders en mogelijk ook positiever staan tegenover locatietracking (Boele, 2014). Burnell et al. (2023), Dishion en McMahon (1998) en

Hawk et al. (2008) ontdekten door hun onderzoek naar het gebruik van locatietrackingtechnologieën dat het gebruik afhankelijk is van het geslacht van hun kind. Ouders passen het vaker toe bij meisjes (54%) dan bij jongens (46%). Dit percentageverschil kan verklaard worden doordat ouders van meisjes mogelijk vaker bezorgd zijn bij over hun veiligheid en gedrag, terwijl ze een meer ontspannen houding aannemen ten opzichte van tienerjongens (Burnell et al., 2023).

Senioren

Verbeteringen in levensomstandigheden en vooruitgang in de medische technologie hebben geleid in tot een toenemende vergrijzing van de wereldbevolking (Kim et al., 2012). Tegelijkertijd neemt het aantal senioren dat alleen woont steeds toe. Echter, blijkt deze groep wel een verhoogde kwetsbaarheid te hebben voor onverwachte gezondheidsproblemen, waaronder mogelijk fatale situaties zoals plotselinge valpartijen (Kim et al., 2012). Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) valt jaarlijks zo'n 32 procent van de 65-plussers, bij 70-plussers stijgt dat percentage tot 40 procent (Fung et al., 2019). Ongeveer de helft van vallers heeft hulp nodig bij het terug opstaan (Goumopoulos & Stavrianos, 2017). In zo'n gevallen kan het gebruik van locatietrackingtechnologieën door kinderen, ouders of partners cruciaal zijn. Het stelt hulpdiensten in staat de persoon snel te vinden in een potentieel risicovolle situatie, wat ervoor zorgt dat de hulpverlening aanzienlijk vergemakkelijkt (Herrera, 2016). Goumopoulos en Stavrianos (2017) tonen aan dat de voornaamste reden bij senioren voor het gebruik van mobiele apparaten, valdetectie is.

Senioren lopen ook een groter risico op verdwalen, vooral tijdens fysieke activiteiten zoals wandelen en fietsen. Locatietracking zou kunnen worden gebruikt om deze problemen te vermijden of de risico's te verminderen. Wanneer senioren tijdens hun mobiele verplaatsing, een wearable locatietrackingtechnologie dragen, kunnen familieleden en vrienden de locatie van de verdwaalde persoon snel en accuraat terugvinden (Liu et al., 2022). Dit laat zien hoe belangrijk het is dat senioren locatietrackingtechnologieën toepassen in hun dagelijkse routine.

Volgens onderzoek van Olsson et al. (2014) worden locatietrackingtechnologieën reeds ingezet om de veiligheid van mensen met specifieke problemen, zoals bijvoorbeeld dementie en diabetes te garanderen. Resultaten van eerder onderzoek tonen aan dat mensen met dementie het gebruik van locatietrackingtechnologieën positief ervaren. Het gebruik hiervan vermindert hun zorgen en vergroot hun vrijheid als ze tijd buitenshuis doorbrengen. Ook de familieleden of betrokkenen die de real-time locatie kon volgen maakten zich minder zorgen en ervoeren een sterker gevoel van veiligheid (Olsson et al., 2014).

2.3. Gebruikerservaringen van locatietracking bij kinderen en senioren

2.3.1. Ervaringen van tieners

In deze paragraaf worden enkele ervaringen van tieners uit verscheidene onderzoeken besproken.

Het onderzoek uitgevoerd door Ema en Fujigaki (2011) laat zien dat de meeste kinderen van de lagere school geen bezwaar hebben tegen het gebruik van RFID-kindertoezichtsystemen en zich zelfs veiliger voelen wanneer hun ouders hen in de gaten houden. Echter neemt dit gevoel van veiligheid geleidelijk af bij leerlingen van de middelbare school.

Boesen et al. (2010) hebben ontdekt dat tieners een verlangen naar privacy hebben dat verder gaat dan wat location-based Services (LBS) gemakkelijk toestaan. Dit blijkt uit het feit dat tieners hun locatie verbergen of vergeten dat ze gevolgd worden. Boesen et al. (2010) vonden in hun studie nog een ander belangrijk aspect: kinderen hadden bezwaren tegen trackingsystemen vanwege een gebrek aan wederkerigheid. Zo gaf bijvoorbeeld de dochter van één van de geïnterviewde ouders aan dat ze graag de optie zou willen hebben om haar moeder ook te kunnen volgen, zodat niemand zich buitengesloten voelt. Verder heeft onderzoek aangetoond dat tieners apps voor ouderlijk toezicht als een vorm van "ouderlijke stalking" beschouwen (Alelyani et al., 2019).

Uit het onderzoek van Ghosh et al. (2018) bleek dat de meeste tieners de apps als overdreven beperkend en als een inbreuk op hun privacy beschouwden. Het uitgevoerde onderzoek was echter wel beperkt tot Google Play-beoordelingen die door kinderen werden geplaatst.

Echter, uit het onderzoek van Fusco et al. (2018) blijkt dat de ervaringen van tieners met tracking apps kunnen verschillen afhankelijk van factoren zoals functionaliteit van de app en de specifieke omstandigheden. Fusco et al. (2018) hebben namelijk onderzoek gedaan naar de ervaringen van kinderen met Google Latitude, een app die gebruikers de keuze biedt om hun locatiegegevens op drie manieren te delen: (1) in real-time, (2) verborgen tot buurtniveau, of (3) handmatige invoer, zelfs voor opzettelijk onnauwkeurige locaties. Uit het onderzoek beschouwde het oudste kind de tracking app als niet nuttig en maakte er weinig gebruik van. Het jongere kind had dezelfde mening, maar raakte er na verloop van tijd geïnteresseerd in. Het jongste kind vond de app "cool" omdat het mogelijk was om te zien waar de andere persoon was en het was verleidelijk om ze te volgen en zich af te vragen waar ze naartoe gingen (Fusco et al., 2018). In dezelfde studie van Fusco et al. (2018) gaf de tiener aan dat ze meestal geen probleem heeft met het delen van haar locatie met haar moeder omdat het haar een gevoel van veiligheid geeft. Echter, in situaties waarbij ze onverwachts naar een andere plaats ging dan voorzien, voelde ze zich wel ongemakkelijk (Fusco et al., 2018).

Ten slotte deden Sukk en Siibak (2021) ook onderzoek naar de bevindingen van tieners over het gebruik van trackingtechnologie. De meerderheid van de tieners in hun onderzoek vond het niet erg om door hun ouders gevolgd te worden, omdat zij geloofden dat hun ouders het recht hadden om hen te controleren. Hoewel sommigen meer autonomie wilden en vonden dat ze zelf beslissingen moesten kunnen nemen, begrepen ze wel dat ze zich veiliger voelden wanneer hun ouders wisten waar ze waren. De tieners erkenden ook dat hun ouders om hen geven en dat het bijhouden van hun locatie hen extra zekerheid kon bieden (Sukk & Siibak, 2021).

2.3.2. Ervaringen van senioren

Uit diepgaand onderzoek is duidelijk dat locatitrackingtechnologieën vooral worden ingezet bij ouderen met cognitieve of fysieke beperkingen. Hierdoor zijn onderstaande ervaringen over het gebruik van locatitrackingtechnologieën eerder beperkt en toegespitst op horloges, aangezien er nog geen onderzoek te vinden is met betrekking tot locatitracking via

applicaties. Met dit onderzoek zal er nagegaan worden of het ook effectief kan worden ingezet voor senioren zonder beperkingen die nog actief en onafhankelijk zijn in de samenleving.

Uit het onderzoek van Chung et al. (2023) laten de percepties ten opzichte van smartwatches blijken dat de oudere generaties achter blijven bij het gebruik van draagbare trackers. Zo bleek dat slechts 7% van de 65-plussers in het bezit was van een locatietrackingsysteem (Chung et al., 2023). Een ander onderzoek van Pang et al. (2021) toont aan dat 60% van de senioren aangeeft dat ze weinig of geen ervaring hebben met wearables voor het beheren van hun gezondheid. De meerderheid van de senioren vertrouwt hiervoor nog op de traditionele middelen. Mogelijk komt dit vanwege de zorgen die senioren hebben over vergeetachtigheid, verlies en ongemak bij het dragen van zo'n apparaat (Pang et al., 2021). De mening omtrent draagbare trackers wordt bij senioren vaak gevormd op basis van de aantrekkelijkheid, comfort en gebruiksvriendelijk maar ook de gezondheidstoestand van de drager en zijn bekendheid met de technologie (Williamson et al., 2017). Verder zijn het vergroten van het bewustzijn en het bieden van ondersteuning essentiële elementen om aan de behoeften van senioren te voldoen (Marchibroda, 2015).

Één van de geïnterviewde senioren uit het onderzoek van Chung et al. (2023) benadrukte de motivatie om te bewegen als een positief aspect voor de oudere bevolkingsgroep. Aan de andere kant zijn er ook een aantal negatieve aspecten naar boven gekomen. Zo gaf een andere respondent aan dat de smartwatch plakkerig aanvoelt tijdens het fietsen. Een uitdaging bij het gebruik van de smartwatch als locatietracker is dat senioren het in het begin moeilijk vonden om de GPS-functie uit te voeren. Echter, bleek wel dat ze er na verloop van tijd wel vertrouwd mee raakten (Chung et al., 2023).

Tot slot bleek dat senioren bereid zijn om hun locatiegegevens te delen met zorgverleners of familieleden om hun activiteitstatus te monitoren. Echter, waren er ook respondenten die dit liever niet deelden omdat ze te ver weg wonen van hun familie. Wat betreft locatietracking waren er gemengde standpunten. Respondenten uitten bezorgdheden over de gevolgen ervan. Als hun locatie bijvoorbeeld wordt blootgesteld aan een onbevoegd persoon, zouden ze precies weten wanneer iemand niet thuis is (Chung et al., 2023).

2.4. Ethische kwesties

2.4.1. Het belang van vrijheid in een digitaal tijdperk

Een cruciaal begrip dat niet over het hoofd mag gezien worden in het kader van deze masterproef is privacy. Volgens Özkul (2022) is belangrijk dat privacy kan gegarandeerd worden om de autonomie en vrijheid van individuen te beschermen. Terwijl veel ouders het monitoren van de locatie van hun kinderen als gerechtvaardigd beschouwen, hebben kinderen niet de vrijheid om hiertegen op te komen. Onderzoek van Özkul (2022) toont aan dat kinderen pas tussen 8 en 11 jaar beginnen met begrijpen wat privacy inhoudt en hoe ze ermee om moeten gaan. Het gebruik van smartphones op jonge leeftijd kan het voor kinderen moeilijker maken om een gevoel van privacy en controle over hun persoonsgegevens te ontwikkelen. Dit is zorgwekkend, vooral als ouderlijk toezicht de norm wordt en kinderen fragiel worden voor privacyrisico's (Özkul, 2022).

Volgens sociologen en jeugdwetenschappers zouden kinderen niet langer mogen beschouwd worden als minderwaardig en ondergeschikt, maar als 'vaardige sociale actoren' die net als volwassenen recht hebben op een privéleven (Fahlquist, 2013). Dit is van belang omdat privacy vanuit het psychologisch oogpunt wordt beschouwd als een essentiële voorwaarde voor de vorming van het individueel zelfbeeld en het organiseren van de grenzen tussen het kind en de samenleving (Fahlquist, 2013). Net als volwassenen hebben kinderen mensenrechten en mag terecht worden aangenomen dat zij ook recht hebben op enige mate van privacy. Het is belangrijk dat ouders zich kunnen inleven in de belevingswereld van kinderen en rekening houden met hoe zij inbreuken op hun privacy ervaren, zoals het voortdurend in de gaten gehouden worden (Fahlquist, 2013).

2.4.2. Zelfbeschikking en autonomie

Autonomie bij tieners

Een aspect dat ook belangrijk is bij het toepassen van locatietrackingtechnologieën is de autonomie van een kind. Kinderen moeten geleidelijk aan onafhankelijker worden in denken en handelen naarmate ze ouder worden. Uit onderzoek van Ferron et al. (2019) blijkt dat onafhankelijkheid een positieve invloed heeft op het welzijn en de ontwikkeling van een kind.

Dit proces van ontwikkeling gebeurt onder begeleiding van de ouders tijdens die overgangperiode (Vasalou et al., 2012). Naarmate de kinderen ouder worden, zullen ze automatisch meer de neiging hebben om de mening en de wensen van hun ouders te negeren (Nakayama, 2011). Sommige onderzoekers waarschuwen dat kinderen geen wilskracht ontwikkelen als ze weinig of geen vrijheid krijgen om hun omgeving te verkennen en fouten te maken. Hierdoor kunnen de risico's en gevaren in hun leven een uitdagende opdracht worden (Vasalou et al., 2012).

Er is kans dat nieuwe technologieën invloed kunnen uitoefenen op het menselijk gedrag en hun interpersoonlijke relaties en in uitzonderlijke gevallen ook kunnen leiden tot psychologische problemen. Vanuit dit perspectief kan het gebruik van trackingsystemen de relatie tussen ouders en hun kinderen en de geestelijke gezondheid van kinderen beïnvloeden (Nakayama, 2011).

Uit de bevindingen van Sukk en Siibak (2021) wordt duidelijk dat ouderlijk toezicht kan zorgen voor een zekere mate van onverantwoordelijkheid bij kinderen. In plaats van verantwoordelijk te zijn voor hun eigen veiligheid en welzijn, veronderstellen kinderen dat hun ouders hierover de verantwoordelijkheid hebben, doordat ze gebruik maken van locatietrackingtechnologieën. Het gebruik van trackingtechnologie kan worden gezien als een indicatie dat iemand anders de touwtjes in handen heeft en de verantwoordelijkheid draagt. Deze situatie kan na een bepaalde periode drastische gevolgen hebben voor het leven van kinderen, omdat zij hierdoor mogelijk minder zelfstandigheid en weerbaarheid kunnen ontplooien (Fahlquist, 2013).

Volgens Rooney (2010) is het belangrijk dat ouders een evenwicht vinden tussen de bescherming van hun kind(eren) en hun autonomie/zelfstandigheid. Ouderlijk toezicht moet stapsgewijs worden aangepast aan de ontwikkelingscapaciteiten van de kinderen en hun voortgang naar onafhankelijkheid (Fahlquist, 2013).

Autonomie bij senioren

Ook bij senioren blijft autonomie een belangrijk onderdeel in het dagelijks leven. Een belangrijk doel van de Ageing in Place policy is om die senioren zo lang mogelijk zelfstandig te

laten wonen in hun eigen omgeving en leefomgeving. De Ageing in Place policy is een beleid dat geleid heeft tot maatregelen die de zelfstandigheid en mobiliteit van ouderen benadrukken, die heeft geresulteerd in een toename van ouderen die zelfstandig wonen, ondanks hun beperkte mobiliteit (Luoma-Halkola & Häikiö, 2022). Het is belangrijk dat ook voor hen mobiliteit buitenshuis mogelijk is en ze dus de mogelijkheid moeten hebben om te kunnen genieten van de buitenwereld (Luoma-Halkola & Häikiö, 2022). Mobiliteit buitenshuis is noodzakelijk voor de levenskwaliteit van senioren om te kunnen deelnemen aan verschillende activiteiten. Voorgaand onderzoek bewijst dat senioren met een beperkte bewegingsvrijheid een minder kwaliteitsvol leven ervaren (Shoval et al., 2010).

In een voorgaand onderzoek van Müller et al. (2010) geeft een dochter van een dementerende vrouw aan dat het toepassen van locatietracking niet alleen meer vrijheid aan haar moeder gaf, maar ook aan zichzelf. “Het is makkelijker om haar moeder eens alleen naar de winkel te laten gaan dan voordien.” In tegenstelling tot bij kinderen, bevordert locatietracking bij dementerenden en senioren de autonomie.

Een deelnemende moeder uit het onderzoek van Berridge (2020) benadrukte dat locatietracking haar opnieuw een onafhankelijkheidsgevoel gaf en een gevoel van veiligheid om zelfstandig buitenshuis te gaan. Verschillende moeders uit het onderzoek vonden locatietracking een nuttig middel omdat hun kinderen zo weten waar ze zich bevinden, in het geval van mogelijk gevaar (Berridge, 2020). Op die manier ontwikkelt die persoon terug een soort gevoel van zelfbeschikking. Het zorgt ervoor dat ze weer zelfstandig beslissingen kunnen nemen, zonder directe tussenkomst van een betrokkene (Müller et al., 2010).

2.4.3. Vertrouwen

Het gebruik van volgtechnologie kan verhinderen dat kinderen zich vrij kunnen bewegen en ontwikkelen (Rooney, 2010). Het feit dat het steeds toenemende gebruik van trackingtechnologieën het potentieel heeft om het vertrouwen van een kind te veranderen is veelbeduidend.

Het gebruik van trackingsystemen is relevant als ze gebaseerd zijn op wederzijds vertrouwen tussen de ouder en hun kind en overeenstemming (Nakayama, 2011). Het is een gebruikelijke

ervaring dat tieners soms boos en opstandig kunnen worden, wat tot minder emotionele warmte en openheid richting hun ouders zou kunnen zorgen (Stattin & Kerr, 2000). Om autonomie te bereiken zijn openheid en de daarmee samengaannde onzekerheid een essentiële voorwaarde. Het verminderen van deze onzekerheid kan niettemin gevolgen hebben voor zowel de ouder als het kind als vertrouwenspersonen. Ouders die meer op de hoogte zijn van het dagelijks leven van hun kinderen, hebben meer vertrouwen in hen (Vasalou et al., 2012).

Locatietrackingtechnologieën beperken de mogelijkheden om vertrouwen te bewaren en te tonen in dagelijkse sociale interacties en kunnen de machtsverhouding tussen ouders en kinderen veranderen. Met die technologieën kunnen ouders bijvoorbeeld makkelijk de locatie van hun kinderen volgen en bewijs verzamelen van regelovertradingen, waardoor ze in staat zijn om hun kinderen efficiënter op te halen op plaatsen waar ze niet mogen zijn (Boesen et al., 2010).

Uit onderzoek blijkt dat er een positieve relatie leeft tussen vertrouwen en betrouwbaarheid. Wanneer mensen vertrouwen in elkaar hebben, zijn zij meer gewillig om zich betrouwbaar te gedragen (Oostveen et al., 2014). Vertrouwen in anderen helpt hen ook om de waarde van vertrouwen te doorzien. Het is van essentieel belang om kinderen vanaf het begin als betrouwbare persoonlijkheden te beschouwen, zodat zij zich in die richting kunnen ontwikkelen. Het monitoren van kinderen kan echter twijfel wegnemen en daarmee het vertrouwen schaden, wat hun ontwikkeling tot betrouwbare persoonlijkheden in de weg kan staan (Oostveen et al., 2014).

2.4.4. Communication privacy management theory (CPM)

Privacy speelt een belangrijke rol in ons dagelijks leven, vooral met de opkomst van nieuwe technologieën zoals locatietracking en surveillance (Sukk & Siibak, 2021). Een deel van deze masterproef verkent de complexiteit van privacybeheer, met een bijzondere aandacht voor tieners en senioren en het gebruik van locatietrackingtechnologieën. Om een diepgaand begrip te verkrijgen in de percepties en ervaringen van tieners en senioren met betrekking tot

het delen van privé-informatie, passen we de Communication privacy management theory toe.

De communication privacy management theory (CPM) richt zich op hoe individuen beslissingen nemen over privé-informatie en helpt om betekenissen achter het gedrag van individuen zoals het delen van privé-informatie te begrijpen (Petronio et al., 2021). Door open gesprekken te voeren met anderen maken individuen keuzes over welke informatie al dan niet gedeeld mag worden en welke afspraken er gemaakt moeten worden. Dit onderhandelingsproces vindt volgens Petronio (2010) ook plaats in gezinssituaties, wat in dit onderzoek ook van toepassing is. In de context van deze masterproef met betrekking tot locatietrackingtechnologieën, kan de CPM-theorie waardevol zijn voor het begrijpen van de percepties en ervaringen van tieners en senioren.

Wanneer mensen ervoor kiezen om privé-informatie te delen, zal de informatie van hun persoonlijke grens verschuiven naar de gedeelde grens, zoals aangegeven in het werk van Petronio et al. (2021). In de context van de thematiek in deze masterproef omvat die privé-informatie de exacte locatie van het individu op het moment van delen. Het delen van deze informatie met andere individuen zorgt ervoor dat iemands persoonlijke privacy grenzen toegankelijk worden gesteld voor anderen (Petronio, 2010). Tegelijkertijd worden de mensen met wie de informatie wordt gedeeld mede-eigenaar van deze informatie (Petronio et al., 2021).

Stel je gebruikt een applicatie waarop familieleden in real-time je locatie kunnen volgen. Aanvankelijk is deze informatie enkel eigendom van jezelf en wordt het met niemand gedeeld. Vanaf het moment dat je ervoor kiest om je precieze locatiegegevens te delen met anderen, verschuift de individuele privacy grens naar een gedeelde grens. In dit geval is het belangrijk om afspraken te maken over hoe en in welke gevallen de locatietrackingtechnologieën mogen worden toegepast. Dit voorbeeld benadrukt het belang om duidelijke regels te stellen om de privacy van elk individu te respecteren.

2.5. Conclusie

Intimate surveillance beschreven als nauwlettende monitoring via digitale technologieën is een centraal idee in deze masterproef, met focus op locatietracking (Rooney, 2010). De voortdurende evolutie van locatietrackingtools door de steeds meer technologische vooruitgang roept ethische zorgen op. Dit vooral bij het volgen van kinderen door ouders als bij het stimuleren van de onafhankelijkheid van senioren. Ethische kwesties met betrekking tot locatietracking omvatten privacy, autonomie en vertrouwen. Het monitoren van kinderen zonder toestemming kan hun privacy schenden en hun ontwikkeling van autonomie belemmeren (Fahlquist, 2013). Daarentegen kan locatietracking bij senioren de autonomie juist bevorderen, mits gebaseerd op wederzijds vertrouwen. Bovendien kan het gebruik van locatietracking machtsverhoudingen verschuiven en onderling vertrouwen schaden (Boesen et al., 2014).

Dit leidt tot verschillende discussies omtrent veiligheid voor zowel jongere generaties als senioren. Voor senioren bieden deze technologieën hulp bij noodsituaties zoals bij het verdwalen of bij valpartijen (Herrera, 2016). Hierdoor creëert men een grotere onafhankelijkheid en minder zorgen bij belanghebbenden (Olsson et al., 2014). Bij tieners worden locatietrackingtechnologieën ingezet omwille van hun veiligheid onderweg naar school of andere activiteiten (Hopkins & Mandic, 2016). Het wordt gezien als een waardevolle aanvulling op veiligheidsmaatregelen, mits het op voorhand werd afgestemd (Boesen et al., 2014).

In verschillende studies is vastgesteld dat tieners niet allemaal hetzelfde standpunt hebben over het gebruik van locatietrackingtechnologieën in hun gezin. Sommigen zien het als een inbreuk op hun privacy en geloven dat ze zelf nog steeds beslissingen moeten kunnen nemen (Sukk & Siibak, 2021). Anderen voelen zich ongemakkelijk bij het idee dat ze voortdurend gevolgd worden (Fusco et al., 2018). Echter, er zijn er ook die helemaal geen probleem hebben met het feit dat hun ouders hen volgen, omdat het hen een veiliger gevoel geeft (Fusco et al., 2018) en hen meer zekerheid biedt (Sukk & Siibak, 2021).

Tot slot benadrukt onderzoek dat senioren momenteel meer neigen naar wearables dan naar specifieke trackingapplicaties. Het gebruik van wearables heeft wel een aantal nadelen, zoals gps-problemen en fysieke ongemakken (Chung et al., 2023). Ondanks deze ongemakken zijn senioren wel bereid hun locatie te delen met betrokkenen, mits bedenkingen op vlak van privacy en veiligheid (Chung et al., 2023).

3. Methodologie

Dit onderzoek heeft als doel inzicht te verkrijgen in de ervaringen en gevoelens met betrekking tot locatietrackingtechnologie vanuit het perspectief van tieners en senioren. Dit wordt gedaan aan de hand van een vergelijkende studie. De bestaande literatuur legt voornamelijk de nadruk op locatietracking bij kinderen en oudere tieners, waarbij vooral de perspectieven van ouders worden belicht. Hierdoor is het een meerwaarde om ook de stem van tieners te laten horen. Verder is er weinig onderzoek te vinden in de bestaande literatuur over de ervaringen van senioren over locatietracking. Wanneer het echter wel wordt toegepast dan richt het zich voornamelijk senioren met cognitieve of fysieke beperkingen. Vandaar is ervoor gekozen om ook de meningen van senioren te onderzoeken.

De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Wat zijn de opvattingen en gevoelens van tieners en senioren over het gebruik van locatietracking door hun ouders, partner of andere familieleden?

De keuze voor tieners tussen 12 en 13 jaar wordt gestuurd door de overgang van kindertijd naar puberteit, waarbij ze meer zelfstandigheid ontwikkelen en hun persoonlijke identiteit vormgeven (Wilhelm, 2019). Bovendien rechtvaardigt het rapport van Van Raemdock et al. (2023) de keuze voor deze leeftijdsgroep door het toenemende aantal ongevallen met tieners tussen 12 en 17 jaar. Het begrijpen van ervaringen met betrekking tot mobiliteit en locatietracking kan daarom waardevolle inzichten bieden in hoe tieners omgaan met het verkennen van de wereld buitenshuis.

Daarnaast wordt het begrip van de ervaringen van zeventigplussers met locatietracking steeds belangrijker vanwege de vergrijzende wereldbevolking en de toename van alleenwonende senioren met gezondheids- en mobiliteitsproblemen (Kim et al., 2012). Volgens het rapport van Van Raemdonck et al. (2023) ligt ook het aantal ongevallen bij zeventigplussers aanzienlijk hoog. Het onderzoeken van hoe senioren locatietracking ervaren en gebruiken, kan ons helpen beter te begrijpen hoe deze technologie kan bijdragen aan hun zelfstandigheid en veiligheid onderweg.

3.1. Onderzoeksmethode

Om een diepgaand inzicht te krijgen in wat de ervaringen zijn van tieners en senioren over het gebruik van trackingtechnologie, is er gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksmethode met diepte-interviews. Kwalitatief onderzoek is een manier van onderzoek die gericht is op het beschrijven en interpreteren van onderzoeksproblemen of thema's binnen specifieke situaties, gebeurtenissen en met betrekking tot individuen (Reulink & Lindeman, 2005). Het doel ervan is om een diepgaand begrip te verkrijgen van de context van deze thema's (Reulink & Lindeman, 2005). Kwalitatief onderzoek biedt de mogelijkheid aan onderzoekers om verder te graven dan oppervlakkige meningen, omdat onderwerpen vaak complex zijn of gevoelig liggen voor respondenten (Reulink & Lindeman, 2005).

Door middel van diepte-interviews kunnen onderzoekers de opvattingen en ervaringen van respondenten verkennen over locatitrackingtechnologieën. Bij kwalitatief onderzoek kunnen de ervaringen van respondenten afhankelijk zijn van hun context, in dit geval hun gezinssituatie, eerdere ervaringen met technologie en woongebied. Door het voeren van open gesprekken tijdens de diepte-interviews krijgen onderzoekers hier een diepgaand inzicht op en een beter begrip op de motivaties van de respondenten en hun persoonlijke context (Plochg & Van Zwieten, 2007). Door de flexibiliteit van deze onderzoeksmethode was het mogelijk om tijdens de interviews dieper in te gaan op bepaalde aspecten die oorspronkelijk niet gepland waren.

In het kader van dit onderzoek werden er in totaal negentien diepte-interviews afgenomen, waarvan alle negentien respondenten getrackt worden. Er werden dertien interviews met tieners afgenomen en zes met senioren. De respondenten hadden verder ook de mogelijkheid om te kiezen tussen een online of fysiek interview, waarbij de verdeling ongeveer gelijk was. Respondenten die dichtbij woonden, gaven de voorkeur aan een fysiek interview, terwijl respondenten die verder weg woonden, de voorkeur gaven aan een online interview. De gemiddelde duurtijd van elk interview, zowel met de tieners als met de senioren, was ongeveer tweeëntwintig minuten.

De interviewvragen werden voor beide groepen geformuleerd met aandacht voor subjectiviteit en persoonlijke ervaringen van de respondenten. Op die manier was er voldoende ruimte voor de respondenten om hun eigen bedenkingen te maken bij bepaalde vragen. De uiteindelijke vragenlijst bestond uitsluitend uit open vragen, waardoor er ruimte was om door te vragen op basis van de antwoorden en gedachten van de respondent. Bijvoorbeeld, aan het begin van het diepte-interview werd gewerkt aan de hand van The Blob Tree, om de algemene gevoelens van de respondenten te achterhalen. Deze methode wordt uitgebreid besproken in de procedure. Vervolgens werd ook een scenario voorgelegd, waarbij de respondenten werden uitgedaagd om een reflectie te maken van hoe zij zouden reageren of zich zouden voelen in zo'n situatie. Indien nodig werden bijvragen gesteld om de respondenten te helpen om hun gedachten verder uit te diepen. Voor elk scenario werd een uitgebreide persona opgesteld, die de respondenten wat meer duidelijkheid gaf over de achtergrond van de fictieve persoon. De personas zijn terug te vinden in bijlage 2 en bijlage 4.

Scenario tieners:

Louise mag voor de eerste keer alleen naar de scouts fietsen. Haar ouders hebben locatietracking op haar smartphone ingeschakeld. Wanneer Louise op de scouts aankomt, merkt ze dat haar ouders veel vragen stellen over waar ze is, ook al heeft ze hun laten weten dat ze veilig is aangekomen. Kan je op basis van dit scenario even reflecteren hoe jij zou reageren in zo'n situatie?

Scenario senioren:

Scenario: Marianne, een 71-jarige vrouw, woont samen met haar partner, maar sukkel tegenwoordig wat op vlak van mobiliteit. Haar partner heeft locatietracking ingeschakeld op haar smartphone om haar te kunnen helpen in geval van nood. Op een dag voelt Marianne zich plotseling erg duizelig en zwak tijdens het wandelen in het park. Ze probeert haar kinderen te bereiken. Ze kan nog net op de noodknop drukken, nadien valt haar gsm uit. Kan je op basis van dit scenario even reflecteren hoe jij zou reageren in zo'n situatie?

3.2. Participanten

De participanten voor de interviews werden gekozen op basis van drie verschillende selectiecriteria: de participanten moeten ofwel een leeftijd van 12 of 13 jaar hebben (1) ofwel een leeftijd van meer dan 70 jaar (1), moeten de mogelijkheid hebben om zich zelfstandig te

kunnen verplaatsen (2) en moeten gevolgd worden via een bepaalde locatietrackingtechnologie (3).

Het onderzoek bevat dus een steekproef bestaande uit twee verschillende demografische groepen. De eerste groep zijn tieners tussen 12 en 13 jaar waarvan hun ouders hun locatie kunnen volgen via een bepaalde trackingtechnologie. De tweede groep bestaat uit senioren vanaf 70 jaar waarvan hun zorgverlener, partner of andere familieleden hun locatie kunnen volgen. Tabel 1 en 2 bieden een duidelijk overzicht van de gegevens van de verschillende respondenten.

Een bijkomende essentiële vereiste voor de respondenten was dat ze nog in staat zijn om zich nog zelfstandig te verplaatsen. Dit omvat bijvoorbeeld zich verplaatsen in het verkeer met de fiets, te voet of via andere mogelijke manieren voor vrijetijdsactiviteiten, school en hobby's.

Tabel 1: Overzicht context respondenten – doelgroep tieners

Respondent	Leeftijd	Trackingtechnologie	Woonomgeving	Technologie gebruik
Lowie	13	Find my iPhone	Stedelijk - druk	Playstation, tv, smartphone
Cédric	13	Find my iPhone	Stedelijk – druk	Playstation, tv, smartphone
Maxim	12	Family link	Landelijk – gevaarlijke baan	Smartphone, tv, ipad
Leonie	13	Find my iPhone	Landelijk – drukke straten	Gedeelde agenda, camera's, smartphone, tv
Camille	13	Family link	Landelijk – beetje gevaarlijk	Camera's, smartphone, tv
Julie	12	Find my iPhone	Landelijk – niet super veilig	Gedeelde agenda, camera's, smartphone, tv
Marie	12	Find my iPhone	Landelijk - veilig	Geen idee
Noa	13	Find my iPhone	Landelijk – 1 stuk gevaarlijk	Automatische lichten, camera's,
		Hoorapparaat	met tractoren	hoorapparaat met bluetooth
Lore	13	Find my iPhone	Landelijk – niet veel zebapaden	Computers en veel schermen
Wout	12	Family link	Landelijk – veilig	Camera's en technologieën voor op de boerderij, smartphone, tv
Elise	13	Pingo	Landelijk - veilig	Smartphone, laptop, tv
Manon	12	Pingo	Landelijk – veilig	Geen idee
Jonas	13	Ouderlijk toezicht	Landelijk – veilig	Smartphone, Ipad, computer

Namen zijn gespeudonimiseerd

Tabel 2: overzicht context respondenten – doelgroep senioren

Respondent	Leeftijd	Trackingtechnologie	Woonomgeving	Technologie gebruik
Dirk	79	Whatsapp	Stedelijk – niet 100% veilig	Ipad, computer, smartphone
Kamiel	90	Klein bakje dat hij altijd in zijn borstzak heeft	Landelijk – heel veilig	/
Noël	69	Whatsapp	Landelijk - veilig	Ipad, gps, smartphone, computer
Maria	85	Horloge	Landelijk - gemakkelijk	/
Joseph	85	Applicatie 112	Landelijk – redelijk veilig	Ipad, smartphone, computer
Omer	79	Find my iPhone	Landelijk – goed, maar landbouwwegen gevaarlijker	Ipad, smartphone met veel apps, computer

Namen zijn gespeudonimiseerd

3.3. Procedure en interview

Tijdens de eerste fase van de procedure werd er initieel op zoek gegaan naar een tiental tieners en een tiental senioren die zichzelf profileren als mobiel zelfstandig, bereid zijn om deel te nemen aan het onderzoek en voldoen aan de vooropgestelde criteria. De vooropgestelde criteria zijn tieners tussen 12 en 13 jaar en senioren vanaf 70 jaar die zich zelfstandig kunnen verplaatsen en waarbij locatietracking wordt toegepast in hun persoonlijke omgeving.

Om de doelgroep 12- tot 13-jarigen te bereiken werden er aankondigingen verspreid via flyers op scholen en binnen jeugdbewegingen. Op die manier werd de doelgroep op een toegankelijke manier benaderd. Daarnaast werd ook de sneeuwbalsteekproef toegepast, waarbij aan de respondenten na het interview gevraagd werden of ze nog potentiële respondenten kenden die ook geschikt zouden kunnen zijn voor een deelname aan het interview. Uiteindelijk konden we dertien tieners bevragen, waarbij alle interviews werden afgenomen tussen februari 2024 en april 2024.

Om de zeventigplussers te bereiken werd eerst en vooral ingezet op sociale media en flyers in winkels. Al snel werd duidelijk dat er weinig tot geen respons kwam. Nadien volgde een bezoek aan een bijeenkomst van een wandelvereniging, om zo de doelgroep op een andere manier te benaderen. Tot slot werden ook flyers uitgedeeld in thuiszorgwinkels in de buurt. Toch was het niet evident om voldoende respondenten te vinden van deze leeftijdscategorie die gebruik maakt van locatietracking. Uiteindelijk werden er in totaal zes senioren geïnterviewd, die ook in de periode tussen februari 2024 en april 2024 werden afgenomen.

Het tweede deel van deze fase omvatte het contacteren van de tieners en senioren om een specifiek moment af te spreken om het interview af te leggen. Om de interviews op ethisch verantwoorde manier te laten verlopen, werd er in het geval van de tieners indien mogelijk aan zowel de tieners als aan de ouder gevraagd om vooraf een toestemmingsformulier te ondertekenen. Senioren ondertekenden het toestemmingsformulier zelf. Via het informed consent gaven de respondenten de toestemming dat de gegevens mogen worden verwerkt en dat ze vrijwillig deelnemen aan het onderzoek. Alle respondenten vulden het formulier in en gingen akkoord dat het gesprek werd opgenomen. Het informed consent is terug te vinden in bijlage 6.

Na afstemming met de respondent om het interview af te nemen, werd er ter bevestiging opnieuw aan de respondent gevraagd of hij/zij toestemming geeft om het interview op te nemen. Indien hij/zij ermee akkoord ging, werd het gesprek opgenomen via een audio-recorder op de smartphone of op de laptop. Op die manier konden de interviews achteraf gedetailleerd getranscribeerd worden voor diepgaande analyse. Voorafgaand werd ook gevraagd aan de deelnemers of ze online of fysiek wilden deelnemen aan het onderzoek. Indien ze de voorkeur hadden om het online te laten doorgaan, werd er gebruik gemaakt van Microsoft Teams of Google Meet. Een interview duurde gemiddeld tweeëntwintig minuten bij zowel de tieners als bij de senioren.

De introductie van het interview gebeurde voor beide doelgroepen aan de hand van een korte vragenlijst met algemene kennismakingsvragen. Allereerst werd gevraagd naar hun naam en leeftijd. Vervolgens, om een beter beeld te krijgen van de respondenten hun context, werden vragen gesteld over hun thuissituatie. Bij de tieners werd gepolst naar het aantal broers of

zussen, de job van hun ouders en hun gebruik van technologieën. Bij senioren werd gepolst naar in wat voor soort woning ze wonen (vb. appartement, alleenstaande woning...), met wie ze samenwonen en hun gebruik van technologieën. Nadien werd dieper ingegaan op de woonomgeving van beide groepen, zoals of ze in een stedelijk of landelijk gebied wonen en of ze hun omgeving als veilig of gevaarlijk ervaren. Tot slot werd ook nog gepolst naar hobby's of vrijetijdsactiviteiten.

Om het onderzoeksthema in te leiden werd gebruik gemaakt van "the Blob Tree". The Blob Tree is een methode dat ontwikkeld werd door Ian Long en Pip Wilson (Wilson & Long, 2018). Volgens Băbău (2022), klinische psycholoog is the Blob Tree een bekende psychoanalytische test die wordt gebruikt om emoties en persoonlijkheden te evalueren. The Blob Tree bestaat uit een afbeelding van een boom waarin 21 figuren hangen. Deze figuren worden gebruikt om de respondenten te helpen nadenken over hun gevoelens ten opzichte van bepaalde situaties, zoals het feit dat hun ouders hun locatie kunnen zien (Wilson & Long, 2018). De afbeelding van de boom verwijst naar een omgeving, zoals een gezin waarin de respondent zijn of haar emoties kan uiten (Băbău, 2022). Tijdens het interview werd the Blob tree gebruikt als visueel hulpmiddel om respondenten te helpen hun gevoelens te uiten, met betrekking tot locatietracking. De uitgebreide vraagstelling is terug te vinden in bijlage 1, 3 en 5. De afbeelding van the Blob Tree is terug te vinden in bijlage 7.

De introductie van het interview bij de senioren gebeurde via een algemene gevoelsvraag, zonder gebruik te maken van the Blob Tree. Echter, wanneer de respondent moeilijkheden had bij het beantwoorden van de vraag of de vraag niet voldoende had beantwoord, werd the Blob Tree ingeschakeld. Ook hiervan is de vraagstelling terug te vinden in de bijlagen.

3.4. Dataverwerking

Aangezien er een redelijk aantal interviews werden afgenomen, nam dit veel tijd in beslag om alles grondig te analyseren. Voor de analyse van de resultaten van de afgenomen interviews werd thematische analyse gekozen als geschikte methode. De gegevens uit het kwalitatief onderzoek werden geanalyseerd en er werd gezocht naar terugkerende patronen of thema's

die uit de antwoorden naar boven kwamen. Van daaruit werden er onderlinge relaties tussen die verschillende thema's gezocht (P. Stevens, persoonlijke communicatie, 2022).

De data-analyse van dit onderzoek wordt aanzien als thematisch omdat er tijdens de analyse van de gegevens uit de afgenomen diepte-interviews specifiek werd gezocht naar terugkerende thema's die naar voren kwamen, zoals veiligheid, privacy en autonomie. Deze thema's vormden de basis van de analyse en hielpen om de belangrijkste onderwerpen te identificeren die relevant waren voor de onderzoeksvraag. Het zoeken naar onderlinge relaties tussen deze thema's, bood de mogelijkheid om dieper in te gaan op de complexiteit van de gegevens en het zorgde ervoor dat er dieper inzicht verkregen werd in de opvattingen en gevoelens van de respondenten over locatietracking. Deze thematische analyse zorgde voor een beter begrip van de ervaringen en zorgde ervoor dat de gegevens op een gestructureerde manier verwerkt konden worden. De schematische structuur is terug te vinden in bijlage 8.

De analyse van deze masterproef is zowel deductief als inductief. Aan de ene kant werden reeds verworven thema's uit de literatuur zoals veiligheid, privacy en autonomie bevraagd, wat duidt op een meer deductieve benadering. Aan de andere kant was er ook ruimte voor de respondent om hun eigen ervaringen, eigen voorbeelden, standpunten en meningen te delen over locatietracking. Aan de hand van hun ervaringen werden er achteraf algemene conclusies getrokken worden over het gebruik van locatietrackingtechnologie vanuit het perspectief van de tieners en senioren (Roose & Meuleman, 2021). Hierdoor kwamen meer nieuwe inzichten naar boven zonder dat deze vooraf werden vastgesteld. Het is een benadering die gericht is op het verwerven van inzichten uit concrete situaties, eerder dan het toepassen van hypothesen.

4. Resultaten

Deze sectie start met een beschrijving van het coderingsproces. Vervolgens wordt de contextualisering van de respondenten beschreven. Dit omvat een overzicht van wie de respondenten zijn, hun thuissituatie, hoe worden ze getrackt en hun kenmerkende eigenschappen. Nadien worden de motivaties van beide groepen respondenten besproken per verworven thema, om zo concrete antwoorden te vinden op de onderzoeksvraag. Tot slot wordt een algemene conclusie en discussie geformuleerd met eventuele aanbevelingen voor volgend onderzoek.

4.1. Codering

De interviews met beide groepen werden op een gelijkaardige manier gestructureerd. Na het afnemen van de interviews werden de audio-opnames getranscribeerd met behulp van de automatische transcriptiefunctie van Microsoft Teams als via het transcriptieprogramma Trint. Eens getranscribeerd werden de interviews afgedrukt en geanalyseerd in Excel. Belangrijke aspecten uit de transcripties die relevant waren voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag, werden gemarkeerd voor verdere analyse tijdens het proces van open codering. Eens gemarkeerd, werden de gegevens dieper geanalyseerd om via axiale codering relaties te zoeken onderling. De schematische voorstelling is te vinden in bijlage 8. Uiteindelijk werden al deze bevindingen gebruikt om de onderzoeksvraag te beantwoorden en om de reeds geïdentificeerde thema's meer duiding te geven. Deze vormen samen de basis voor de discussie van de resultaten.

4.2. Contextualisering respondenten

Bij aanvang van de interviews bij beide demografische groepen werd een verkennende vragenlijst afgenomen om de context en achtergrond van de respondent beter te begrijpen. De inhoud van de vragenlijst verschilde enigszins tussen de tieners en de senioren, maar bood een inzichtelijke basis voor verdere analyse.

Bij de tieners werd in eerste instantie hun gezinssituatie bevroegd, waarbij opviel dat geen enkele van hen enig kind was. Vervolgens werd naar de job van hun ouders gevraagd, met de gedachte dat hier mogelijk verbanden konden gevonden worden met het technologiegebruik. Uit de verscheidenheid aan jobs van de ouders van de respondenten kan echter niet direct afgeleid worden dat het niveau van technologiegebruik afhankelijk kan zijn van het beroep van de ouder. Tabel 3 geeft een overzicht van de verscheidenheid aan jobs.

Tabel 3: Overzicht jobs ouders van tieners

Respondent	Job ouders
Lowie	Papa = kapper, mama = maakt pruiken voor kankerpatiënten
Cédric	Papa = kapper, mama = maakt pruiken voor kankerpatiënten
Maxim	Papa = bediende, mama = bediende
Leonie	Papa = meubelagent, mama = leerkracht
Camille	Papa = landbouwer, mama = verzorger
Julie	Papa = adviseur, mama = leerkracht
Marie	Papa = weet ik niet, mama = leerkracht
Noa	Papa = immomakelaar, mama = radioloog
Lore	Papa = camion chauffeur, mama = verpleegster
Wout	Papa = landbouwer, mama = werkt bij de politie
Elise	Papa = iets met computerr, mama = leert dossiers van buiten van gehandicapten
Manon	Papa = ingenieur voor printers, mama = VAHP
Jonas	Papa = ingenieur loonbrieven, mama = ingenieur stoomketels

Namen zijn gepseudonimiseerd

Alle respondenten gaven aan thuis veel gebruik te maken van technologieën, vooral basistechnologieën zoals tv's, Ipads en smartphones, met slechts 2 respondenten die gedeelde agenda's gebruikten. Sommigen gaven echter aan hier geen duidelijk inzicht over te hebben.

Ook bij de senioren werden de gezinssituatie bevroegd, waarbij alle respondenten in een alleenstaande woning bleken te wonen, samen met een partner of familielid. Slechts één respondent woonde alleen en was tevens de enige die de waarde van locatietracking via haar horloge erkende.

Er werd ook gevraagd naar hun technologiegebruik, waaruit bleek dat senioren die locatietracking via applicaties gebruikten, werden aangemoedigd door hun kinderen om het te gaan toepassen. Het viel op dat deze senioren goed op de hoogte waren van nieuwe technologieën, zowel doordat hun kinderen hen hiermee bekend maakten als doordat ze zelf interesse hadden in de technologische wereld. Senioren met een horloge of ander apparaat gebruikten locatietracking vanwege hun leeftijd en verminderde mobiliteit. Zij hadden geen voorkennis of interesse in andere technologieën, maar beschikten wel over een mobiele telefoon.

Vervolgens werd gepolst naar de leefomgeving. In beide groepen woonden bijna alle respondenten in landelijk gebied, slechts twee tieners en één senior woonden in stedelijk gebied. Over het algemeen was er een verdeeldheid over de veiligheid van de routes in hun buurt. Sommige respondenten geven ze aan als druk, terwijl anderen ze als heel veilig beschouwen, maar dit was niet afhankelijk van stedelijk of landelijk woongebied.

Tot slot werd ook gevraagd naar de gebruikte trackingtechnologie. Bij tieners werd voornamelijk de applicatie Find my iPhone genoemd, naast twee andere applicaties zoals Family Link en Pingo. Hieruit kunnen we besluiten dat tieners en de ouders van tieners opteren voor een manier van locatietracking die compatibel is via de smartphone. Bij senioren was er geen consensus over de gebruikte trackingtechnologie. Sommigen maakten gebruik van applicaties zoals WhatsApp en Find my iPhone, voornamelijk senioren met een actief leven en een partner. Degenen die de voorkeur gaven aan horloges of fysieke apparaten, waren de minder mobiele alleenstaande senioren, waarvan de locatie permanent gevolgd kon worden door hun kinderen of zus.

4.3. Algemene gevoelens over locatietracking

De interviews begonnen met een algemene gevoelsvraag over locatietracking. Zoals eerder vermeld gebeurde dit bij de tieners aan de hand van The Blob Tree. Er werd aan de respondenten gevraagd om aan de hand van deze boom hun gevoelens uit te drukken dat ze hebben bij het feit dat hun locatie wordt gedeeld met hun ouders.

4.3.1. Analyse van de gevoelens bij tieners

Uit de antwoorden van de tieners kwam figuur 10 vaak naar voren. Deze figuur staat symbool voor een persoon met ambitie en voorzichtigheid, die hard werkt en daardoor succes heeft in alles. Hierdoor wordt die persoon ook opgemerkt in zijn omgeving (Băbău, 2022).

Deze eigenschappen kunnen worden gekoppeld aan de gevoelens van tieners over locatietracking. Tieners vinden het gemakkelijk en geruststellend dat hun ouders zien waar ze zijn in geval van nood, zoals bij een ontvoering of andere gevaarlijke situaties, wat aansluit bij de voorzichtigheid en hun verlangen naar veiligheid van figuur 10. Tegelijkertijd zijn tieners ook betrokken bij de beslissing om locatietracking in te stellen, wat wijst op hun vastberadenheid en hun wil om controle te hebben over hun omgeving.

Bijvoorbeeld, respondent Julie gaf aan dat ze kiest voor nummer 10 omdat ze het handig vindt dat haar ouders haar locatie kunnen zien voor het geval dat er iets zou gebeuren. Ze geloofde dat haar ouders via locatietracking haar makkelijker kunnen terugvinden in een onverwachte situatie.

Interviewer: *“Welk figuurtje past het beste bij hoe jij je voelt over het feit dat jouw ouders je kunnen volgen en waarom?”*

Julie: *“Nummer 10, omdat ik vind het gemakkelijk dat mijn ouders het kunnen zien omdat moest er iets gebeuren dan weten ze waar ik ben, aleja dan kunnen zij mij gaan zoeken of zo.”*

Leonie: *“Nummer 10, omdat ik vind dat niet erg da ze dat kunnen zien omdat als er iets is dat ja een ontvoering ofzo dan kunnen ze zien waar da ik ben.”*

Twee tieners, Maxim en Camille, hadden echter andere gevoelens over locatietracking. Ze deelden mee dat ze vrijheid krijgen, maar dat hun ouders hierover nog steeds de controle behouden. Camille gaf aan dat ze het soms een vervelend gevoel vindt dat haar ouders altijd op de hoogte zijn van waar ze is en wat ze doet, maar ze waardeert dat haar ouders altijd klaarstaan om haar te helpen.

Camille: *“Nummer 13, omdat ie is een beetje blij, maar ook weer niet, want ik vind soms niet leuk dan dat ze kunnen zien waar ik ben en wat ik ook wel zo ja doe wat ik wil. Maar wel fijn dat ze het weten als er iets is dat ze mij altijd kunnen zien of helpen.”*

4.3.2. Analyse van de gevoelens bij senioren

Ook bij de senioren werd hun algemeen gevoel over locatietracking bevestigd. Bij hen was dit zonder de hulp van the Blob Tree, maar aan de hand van de volgende vraag:

“Hoe denkt u erover dat uw kinderen, partner of andere zorgverleners weten waar u bent?”

Uit de resultaten van de senioren is op te merken dat deze doelgroep het gebruik van locatietrackingtechnologieën omarmt doordat het hen een extra veiligheidsgevoel biedt in kwetsbare en risicovolle situaties op de weg. Het biedt hun alsook een vorm van geruststelling omdat ze weten dat er hen altijd iemand zal vinden.

Interviewer: *“Hoe denkt u erover dat uw zus kan weten waar je bent?”*

Kamiel: *“Dat geeft een zeker gevoel van veiligheid. Als ik laat zeggen 300m van huis ergens langs de graskant val en ik kan moeilijk nog alleen recht is dat wel een gevoel of gerustheid dat mijn zus, broer of de buurvrouw mij in enkele minuutjes zou vinden en recht gaat helpen.”*

Bijvoorbeeld, respondent Dirk gaf aan dat hij regelmatig gaat fietsen, maar niet altijd met een specifieke bestemming in gedachten. Dirk woont in de stad en gaat als hobby graag fietsen met een elektrische fiets vaak buiten de stad. Voordat hij vertrekt, weet hij niet altijd precies waar hij naartoe zal rijden. Aangezien hij geen vaste route volgt, is het voor zijn partner geruststellend om te weten dat ze zijn exacte locatie kan volgen en kan helpen wanneer er iets gebeurt, zoals een valpartij of problemen met zijn fiets. Dirk heeft ook aangegeven dat hij door die locatietracking meer kan genieten van zijn fietstocht, wetende dat zijn partner hem altijd kan vinden.

Interviewer: *“Hoe denkt u erover dat uw partner kan weten waar je bent?”*

Dirk: *“Ik heb wel de gewoonte om met de fiets te rijden, maar zonder bestemming. Dat geeft voor mijn partner een probleem dat ze niet weet op welk moment ik waar ben. Dus die locatietracking geeft mij wel een goed gevoel.”*

4.3.3. Bespreking scenario's

Tijdens het interview werd aan beide groepen respondenten een scenario voorgelegd en gepresenteerd aan de hand van een persona, om hun ervaringen over locatietracking te verkennen. De personas verschilden, zoals eerder vermeld in de methodologie, naar gelang de doelgroep.

Scenario tieners:

Louise mag voor de eerste keer alleen naar de scouts fietsen. Haar ouders hebben locatietracking op haar smartphone ingeschakeld. Wanneer Louise op de scouts aankomt, merkt ze dat haar ouders veel vragen stellen over waar ze is, ook al heeft ze hun laten weten dat ze veilig is aangekomen. Kan je op basis van dit scenario even reflecteren hoe jij zou reageren in zo'n situatie?

Scenario senioren:

Scenario: Marianne, een 71-jarige vrouw, woont samen met haar partner, maar sukkel tegenwoordig wat op vlak van mobiliteit. Haar partner heeft locatietracking ingeschakeld op haar smartphone om haar te kunnen helpen in geval van nood. Op een dag voelt Marianne zich plotseling erg duizelig en zwak tijdens het wandelen in het park. Ze probeert haar kinderen te bereiken. Ze kan nog net op de noodknop drukken, nadien valt haar gsm uit. Kan je op basis van dit scenario even reflecteren hoe jij zou reageren in zo'n situatie?

Bij de tieners waren meeste respondenten het erover eens dat het personage zich beperkt voelde in vrijheid door de voortdurende controle van haar ouders, ondanks dat ze had laten weten dat ze veilig was aangekomen. Dit kan duiden op een gebrek aan vertrouwen van de ouders in de zelfstandigheid van hun kind.

Interviewer: *“Hoe denk je dat Louise zich voelt in deze situatie?”*

Wout: *“Louise voelt zich niet vrij omdat haar ouders haar de hele tijd volgen en berichtjes sturen en ze wordt bewaakt gelijk.”*

Sommige respondenten dachten dat het personage hierdoor minder zelfstandigheid zou ervaren, terwijl anderen vonden dat ze nog steeds vrijheid had in het maken van keuzes. De respondenten waren het er wel over eens dat ze in een vergelijkbare situatie minder privacy zouden ervaren. Dit benadrukt het belang van een evenwicht tussen veiligheid en de behoefte aan controle en vrijheid in de ouder-kind relatie. De uitgebreide persona van de tieners is terug te vinden in bijlage 2.

Interviewer: *“Heb je het gevoel dat Louise hierdoor minder privacy ervaart?”*

Camille: *“Ja, omdat ik da ook wel merk dat je ook wel dingen wil doen maar dat je ouders heelsan zien waar dat je bent, wat je doet en dat is wel minder tof.”*

Jonas: *“Louise haar privacy, dat is dan wel minder want ze wordt de hele tijd gevolgd en dus ook minder vrijheid.”*

De meerderheid van de respondenten toonde een duidelijk vertrouwen in de technologie, vooral om hulp te krijgen in noodsituaties. Ze benadrukten dat locatietracking hen een gevoel van zekerheid biedt in situaties waarin directe hulp nodig is, maar deze perceptie is volgens de 85-jarige Joseph ook afhankelijk of ze al een soortgelijke situatie hebben meegemaakt.

Interviewer: *“Hoe zou u reageren mocht u zich in deze situatie bevinden?”*

Joseph: *“Ik zou mij daar veiliger bij voelen omdat we die ervaring hebben. Ik voel mij tamelijk veilig in feite. Ik heb er vertrouwen in want we hebben dat al 2 keer tegengekomen. In ons geval daar bij dat ongeval hadden we geen adresgegevens.”*

Echter, de 90-jarige Kamiel illustreerde dat hij zich bewust is van mogelijke beperkingen van locatietracking. Hoewel hij vertrouwt op de technologie, ziet hij ook de mogelijkheid dat familieleden hun smartphone niet altijd bij zich hebben, waardoor de efficiëntie van de locatiedeling verdwijnt.

Interviewer: *“Hoe zou u reageren mocht u zich in deze situatie bevinden?”*

Kamiel: *“Ik vertrouw op de technologie, maar in die situatie van Marianne kunnen familieleden ook een GSM in de lade gelaten hebben enzo en ik zou om de 5 minuten keer herbeginnen.”*

4.4. Veiligheid in contrast: Tieners en senioren over locatietracking

De perceptie van locatietracking in relatie tot veiligheid roept binnen de verschillende leeftijdsgroepen verschillende reacties op. Volgende sectie bespreekt de verschillen en gelijkenissen op vlak van veiligheid.

4.4.1. Veiligheidspercepties van tieners

Aan zowel de tieners als aan de senioren werd de vraag gesteld of het delen van hun locatie hen helpt om zichzelf veiliger te voelen wanneer ze zich alleen verplaatsen. Echter, is op te merken dat zowel bij de tieners als de senioren er een verdeeldheid is over dit onderwerp.

Bij de meeste tieners wordt locatietracking gezien als een geruststellende maatregel wanneer ze alleen onderweg zijn, vooral in potentieel gevaarlijke situaties zoals ontvoering. De dertienjarige Marie bijvoorbeeld, gaf aan dat locatiedeling haar een vorm van geruststelling biedt omdat haar ouders haar kunnen meevolgen en indien nodig kunnen ingrijpen. Ook Lore deelde dezelfde gedachte, waarbij ze vermeldde dat haar ouders meteen zouden reageren als ze in de problemen zou komen.

***Interviewer:** “Heb je het gevoel dat het delen van jouw locatie je helpt om je veiliger te voelen wanneer jij je alleen verplaatst?”*

***Marie:** “Ja het biedt geruststelling, want ze volgen je mee. Je ouders weten dan echt waar je bent en als je bijvoorbeeld ontvoerd wordt ofzo dan ja weten ze dat ook he.”*

***Lore:** “Ja, moest er bijvoorbeeld iemand mij meepakken dan ben ik nog altijd gerustgesteld dat mijn ouders het direct gaan zien.”*

4.4.2. Veiligheidspercepties van senioren

Ook zoals bij de tieners gaven senioren verdeelde reacties op de vraag of locatietracking invloed heeft op hun gevoel van veiligheid. De 79-jarige Dirk bijvoorbeeld, geloofde dat de locatietracking ervoor zorgt dat hij zich veiliger voelt omdat zijn partner op die manier de mogelijkheid heeft om hem terug te vinden wanneer er iets misgaat. Voor de 90-jarige Kamiel

betekende het dat hij zich geen zorgen hoeft te maken als hij valt, omdat hij weet dat er dankzij de locatietracking altijd hulp beschikbaar is.

Interviewer: *“Heb je het gevoel dat het delen van jouw locatie je helpt om je veiliger te voelen wanneer jij je alleen verplaatst?”*

Dirk: *“Ja 100% omdat je de mogelijkheid hebt van u terug te vinden wanneer dat je een probleem hebt, dus dat de locatie kan teruggevonden worden.”*

Kamiel: *“Zeker is dat een gevoel van ik moet mij geen zorgen maken als ik val. Er staan mensen klaar om mij te helpen en ik ben ook heel voorzichtig.”*

De redenen waarom het niet rechtstreeks voor een gevoel van veiligheid zorgt is volgens de bijna 70-jarige Noël omdat het vooral informatief is en het momenteel niet direct verband houdt met veiligheid. Dit verklaart ook waarom hij het niet zo vaak gebruikt. De 85-jarige Joseph gaf dan weer aan dat hij daar niet voortdurend over nadenkt, maar hij beschouwt het als een extra zekerheid waarop hij kan vertrouwen. Hij heeft het zelfs al aan verschillende mensen aanbevolen.

Interviewer: *“Heb je het gevoel dat het delen van jouw locatie je helpt om je veiliger te voelen wanneer jij je alleen verplaatst?”*

Noël: *“Voor mij persoonlijk is dat niet van invloed. Het is een informatief iets, maar heeft niks op dit moment met veiligheid te maken. Dus wat veiligheid betreft lijkt me dat niet de ideale manier om je veilig te voelen.”*

Joseph: *“Ja, ik moet eerlijk zeggen we denken er niet continue over na. Het is een zekerheid waar je op kan rekenen. Ik heb het ook al aan verschillende mensen aangeraden.”*

4.4.3. Impact op verantwoordelijkheidsgevoel

Als het gaat om de mate van verantwoordelijkheid is duidelijk op te merken dat de meerderheid van zowel de tieners als de senioren, door het toepassen van een bepaalde locatietrackingtechnologieën geen verschil ervaart op vlak van onafhankelijkheid bij het maken van keuzes.

Interviewer: *“Geeft het delen van jouw locatie je meer verantwoordelijkheid over je eigen veiligheid?”*

Lore: *“Nee, maakt voor mij geen verschil. Het blijft gewoon hetzelfde.”*

Jonas: *“Denk het niet, maar eigenlijk maakt dat niet uit, het heeft geen impact.”*

Echter, waren er ook respondenten die aangaven dat ze minder verantwoordelijkheid ervoeren als het gaat over hun eigen veiligheid. Volgens de twaalfjarige Wout komt dit doordat zijn ouders hem controleren. De dertienjarige Elise daarentegen haalt het aspect vertrouwen hier naar boven. Volgens haar ervaart ze een minder groot verantwoordelijkheidsgevoel dan voordien omdat ze het gevoel heeft dat haar ouders haar minder vertrouwen.

Interviewer: *“Geeft het delen van jouw locatie je meer verantwoordelijkheid over je eigen veiligheid?”*

Wout: *“Minder, omdat ze controleren mij en als ze zeggen hoe ik moet fietsen, dan kan ik niet anders fietsen want ze weten hoe dat ik fiets.”*

Elise: *“Ik denk dat ietsje minder omdat dan lijkt da nog altijd dat ze zo mij een klein beetje niet vertrouwen.”*

4.4.4. De paradox van locatietracking bij diverse leeftijdsgroepen

Tieners lijken dus over het algemeen het nut van locatietracking te zien als een middel voor veiligheid en geruststelling, vooral in noodsituaties zoals ontvoering. Hun perceptie over locatietracking wordt gekenmerkt door een gevoel van voorzichtigheid en een verlangen naar veiligheid, maar sommigen ervaren een beperking in vrijheid door de controle van hun ouders. Senioren omarmen locatietracking ook als een handig middel om veiligheid en geruststelling te bieden, maar dit vooral in situaties met mobiliteitsproblemen zoals valpartijen. Ze zijn geneigd vertrouwen te hebben in de technologie, vooral als ze reeds positieve ervaringen hebben gehad met het gebruik ervan.

De titel paradox verwijst naar het tegenstrijdige karakter van de percepties over locatietracking binnen de verschillende leeftijdsgroepen, waarbij dezelfde technologie verschillende reacties oproept bij de respondenten.

4.5. Privacy bij locatietracking: Een schijn van controle

Een tweede thema wat reeds in de literatuur aan bod kwam is privacy. Om de bestaande literatuur te bevestigen of te weerleggen, werd in de interviews ook gevraagd naar de percepties rond privacy van locatietracking bij de respondenten.

4.5.1. Comfort bij locatieracking: tienersperspectief

Zo werd bij beide groepen respondenten gepolst naar hun gevoel op vlak van privacy bij het gebruik van locatietracking. Meer dan de helft van de respondenten van de doelgroep tieners voelt zich comfortabel bij het idee dat hun ouders hun locatie kunnen zien.

Interviewer: *“Hoe voel je je bij het idee dat jouw ouders je locatie kunnen zien?”*

Lowie: *“Al bij al valt dat wel mee, want ik ben zeer open naar mijn ouders en ze weten al veel.”*

Cédric: *“Ik vind dat wel goed, nogal logisch. Ik vind voor mij maakt da ni uit, zunder zijn dan gerust.”*

Eén van de redenen waarom de tieners zich comfortabel voelen bij het gebruik van locatietracking, is omdat ze zich daardoor veiliger voelen. Het feit dat hun ouders dan altijd weten waar ze zijn, vermindert hun angst wanneer ze alleen onderweg zijn. Een andere reden voor dit gevoel van comfort is de geruststelling die het hen biedt dat hun ouders kunnen zien waar ze zich bevinden. Een laatste opvallende reden waarom het comfortabel aanvoelt is volgens Elise omdat ze nog jong is en nog niets doet wat niet mag.

Interviewer: *“Hoe voel jij je bij het idee dat je ouders je locatie kunnen zien?”*

Elise: *“Als er zo iets erg gaat gebeuren ga ik mij veiliger voelen maar anders ga ik gewoon denken ja k doe toch niks dus of zit gewoon maar int stad naar de winkeltjes te kijken.”*

Ondanks wat eerder in de literatuur is gerapporteerd, is het opvallend dat de bevindingen uit de diepte-interviews een ander perspectief naar boven brengen. Terwijl de literatuur aangeeft dat er een gebrek is aan wederkerigheid, voegen respondenten toe dat zij ook in staat zijn om hun ouders te volgen. Jonas bijvoorbeeld, deelde mee dat hij ook de locatie van zijn ouders kan zien. Hij gaf mee dat zijn ouders soms op hem wachten en hij op elk moment ook hun locatie kan bekijken.

Interviewer: *“Zijn er dingen dat je zelf nog zou willen toevoegen aan dit gesprek?”*

Jonas: *“Ja, ik kan ook de locatie van mijn ouders zien. Soms staat mijn papa op mij te wachten en dan kan ik dat ook wel op elk moment zien.”*

Bij het onderzoek naar de bezorgdheid van tieners en senioren over het delen van hun locatie via de technologie, bleek dat de meerderheid hier slechts een minimale bezorgdheid over had. Zelfs het idee dat anderen mogelijk toegang zouden kunnen krijgen tot hun locatie schrikt hen over het algemeen niet af, vooral omdat ze toegaven er niet echt over na te denken.

4.5.2. Comfort bij locatietracking: seniorenperspectief

Als we kijken naar de antwoorden van de doelgroep senioren, dan valt op dat alle respondenten er geen probleem mee hebben dat hun partner, kinderen of andere familieleden hun locatie kunnen zien. Dirk benadrukte dat het voor hem belangrijker is dat zijn partner hem kan terugvinden in een gevaarlijke situatie, dan dat hij zich zorgen maakt om privacykwesies. De voornaamste reden die hier nog naar boven komt is dat ze zich geen zorgen maken over privacy omdat ze niets doen wat niet mag en ze niets te verbergen hebben. De meesten van deze generatie gaven ook aan dat ze eigenlijk nooit echt stil staan bij de gevaren op vlak van privacy.

Interviewer: *“Hoe voel jij je bij het idee dat uw partner of een ander familielid je locatie kunnen zien?”*

Kamiel: *“K heb er absoluut geen probleem mee. Ik heb niets te verbergen.”*

Omer: *“Geen probleem. Kga kik nieverans nie waar dak die mag.”*

Joseph: *“Kheb daar al eens aan gedacht maar echt zorgen zeker niet. Ik heb nog niet stilgestaan bij de gevaren.”*

Dit verklaart dan ook waarom alle senioren aangeven dat ze zich comfortabel voelen bij het idee dat hun locatie gedeeld wordt. Senioren voelen zich helemaal niet belemmerd door de technologie simpelweg omdat ze eenvoudig te traceren zijn in noodsituaties. Kamiel gaf aan dat hij de locatiedeling enerzijds als overbodig beschouwd omdat hij het nog nooit echt heeft moeten gebruiken, maar hij erkent dat zijn mening kan veranderen wanneer hij zich in een situatie bevindt waar hij hulp nodig heeft.

Interviewer: *“Voel jij je comfortabel bij het idee dat jouw locatie wordt gedeeld via de technologie?”*

Kamiel: *“Ja, maar ik vind aan de ene kant een beetje overbodig. Ik heb nu nog nooit moeten gebruiken. Misschien zal mijn gedacht veranderen als ik ooit eens onpasselijk word of in een situatie ben dat ik hulp nodig heb.”*

4.5.3. Veiligheid en verbondenheid boven privacy

Hier wordt ook duidelijk dat senioren meer belang hechten aan het praktische aspect van locatietracking, terwijl bij tieners het gevoel van veiligheid een grotere rol speelt. Hoewel er verschillen zijn in de redenen waarom tieners en senioren zich comfortabel voelen bij het delen van hun locatie, is er ook een gemeenschappelijke factor: beiden ervaren een gevoel van geruststelling en veiligheid wetende dat hun naasten hun locatie kunnen zien. Dit suggereert dat het gevoel van verbondenheid en zorg voor elkaar een belangrijkere rol speelt bij de ervaringen van locatietracking dan privacykwesties, ongeacht de leeftijdsgroep.

4.5.4. Privacyinbreuken

Opvallend is dat geen enkele van de respondenten van zowel de tieners als de senioren aangaf ooit het gevoel te hebben gehad dat hun privacy werd geschonden. Dit spreekt ook de literatuur tegen, waarbij het onderzoek door Ghosh et al. (2018) aantoonde dat de meeste tieners trackingapplicaties als een inbreuk op hun privacy beschouwden.

Wanneer er werd doorgevraagd bij de respondenten of ze een voorbeeld zouden kunnen bedenken van een situatie waarbij dit wel het geval zou kunnen zijn, is duidelijk op te merken dat de tieners daar vrij snel een antwoord op konden verzinnen. Echter, senioren stonden hier helemaal niet bij stil. De antwoorden van de tieners laten zien dat ze voor een stuk autonomie zouden willen behouden in hun activiteiten zonder dat hun ouders voortdurend op de hoogte zijn van hun locatie. Ze vonden dat het een inbreuk zou zijn op hun privacy wanneer hun ouders bijvoorbeeld onverwacht zouden opduiken bij hun vrienden. Lore maakte zich verder ook zorgen over controle door een nieuwe partner van haar ouders.

Interviewer: *“Zou je een situatie kunnen bedenken waarin je wel het gevoel zou hebben dat je privacy geschonden wordt?”*

Noa: *“Ja bijvoorbeeld als je zo bij vrienden zit en dan komen uw ouders opeens af dan is dat wel niet zo tof.”*

Lore: *“Uhm je mama heeft een nieuwe man en hij heeft slechte bedoelingen en dat hij op gsm kijkt en mij kan volgen.”*

De titel “Een schijn van controle” suggereert dat het gevoel van controle over privacy bij het gebruik van locatietracking vaak niet overeenkomt met de werkelijkheid. De titel maakt duidelijk dat respondenten zich veilig en beschermd voelen door locatietracking, maar dat ze zich niet helemaal bewust zijn van de potentiële risico’s en het gebrek aan controle over wat er met hun gegevens gebeurt. Deze paradox kan worden verklaard door de Communication privacy management theory. Hoewel tieners en senioren denken dat ze controle hebben over wie hun locatiegegevens kan zien, zijn ze zich niet volledig bewust van de gevaren en de mogelijkheden dat hun locatie kan worden gedeeld zonder hun medeweten.

4.5.5. Communicatie over locatietracking

Uit de diepte-interviews blijkt bijna unaniem dat zowel de tieners als de senioren niet of amper praten met hun familieleden of vrienden over de locatietracking. Bijna iedereen gaf ook aan dat het voor hen ook niet nodig is om hier dieper over te gaan communiceren in hun thuisomgeving. De respondenten denken er weinig over na en zien er zo enkel de voordelen

van in. De dertienjarige Jonas bijvoorbeeld, gaf aan dat hij absoluut niet het gevoel heeft alsof hij gestalkt wordt. Dit staat opnieuw haaks op wat de literatuur suggereert.

Interviewer: *“Spreek jij met je ouders over grenzen of afspraken over het gebruik van locatietracking?”*

Marie: *“Nee niet echt. Mij maakt dat ook niet uit.”*

Jonas: *“Nee eigenlijk niet, ik heb ook niet het gevoel dat ik gestalkt word ofzo.”*

Ook de 79-jarige Dirk benadrukte dat het voor hem nu niet van toepassing is om afspraken te maken met zijn partner over locatietracking, maar dat deze perceptie kan evolueren naar gelang de persoonlijke toestand.

Interviewer: *“Spreek jij met je partner over grenzen of afspraken over het gebruik van locatietracking?”*

Dirk: *“Nee. Uh, voor het ogenblik heb ik er geen behoefte aan om meer mogelijkheden te hebben. Oke, misschien in de toekomst wel naargelang de toestand van de persoon.”*

Toen na het interview aan de tieners gevraagd werd of ze nog andere leeftijdsgenoten kenden die ook locatietracking gebruiken, werd al vrij snel duidelijk dat vrijwel hun hele klas deze technologie gebruikt, maar niet allemaal via dezelfde applicatie. Echter, toen dezelfde vraag werd gesteld bij de senioren, bleek dat zij over het algemeen niemand kennen die ook gebruik maakt van een gelijkaardige technologie. Bovendien gaven de 85-jarige Joseph en Omer aan dat een interesse in technologie essentieel is om het te gebruiken in hun leeftijdsgroep. Deze bevindingen wijzen erop dat sociale druk mogelijk een rol speelt bij tieners, waarbij ouders elkaar stimuleren om locatietracking toe te passen, terwijl er onder de senioren weinig tot geen communicatie is en er geen externe druk vanuit hun sociale omgeving lijkt te zijn.

4.5.6. Communication privacy management theory

In het kader van de CPM-theorie kunnen bovenstaande bevindingen op deze manier worden geïnterpreteerd:

Zowel tieners als senioren voelen zich comfortabel bij het delen van hun locatie, omdat ze zich veiliger en verbonden voelen met hun ouders of partner, wat aansluit bij de CPM-theorie. De theorie benadrukt namelijk dat het delen van informatie gebeurt in een context van vertrouwen (Petronio, 2010). De resultaten die aantonen dat zowel tieners als senioren weinig communiceren over locatietracking met ouders, partners of anderen is in tegenspraak met de CPM-theorie. De theorie stelt dat open gespreken over het delen van privé-informatie belangrijk is voor het zelfstandig beheer van privacy (Petronio, 2010). Het gebrek aan open communicatie tussen tieners en hun ouders en tussen senioren en hun partners of zus, wijst op een gebrek aan bewustzijn van privacykwesaties en een gebrek aan interesse in het bespreken ervan.

4.6. Autonomie: Balanceren tussen vrijheid en beperking

4.6.1. Vrijheidspercepties

Ook autonomie was een thema die in de literatuurstudie kort aan bod kwam. In de interviews werd gevraagd naar de mate van vrijheid bij het maken van keuzes met betrekking tot het gebruik van locatietrackingtechnologieën. Hieruit blijkt dat zowel bij de tieners als bij de senioren er weinig tot geen beperkingen zijn in vrijheid door locatiedeling. Bijna alle respondenten, op twee tieners na antwoordden kort en bondig dat ze zich niet beperkt voelen in vrijheid wetende dat familieleden hun locatie kunnen zien.

De 85-jarige Joseph bijvoorbeeld, gaf aan dat hij er misschien te weinig over nadenkt, maar hij erkent dat hij er helemaal geen problemen mee heeft.

Interviewer: *“Zijn er situaties waarin je je beperkt voelt in vrijheid wanneer je weet dat jouw ouders je kunnen volgen?”*

Joseph: *“Misschien denk ik er te weinig aan, maar ik heb daar echt geen probleem mee. Je voelt je een stuk veiliger in geval van nood als je valt en hulp nodig hebt.”*

De twee tieners die zich echter wel beperkt voelden in hun vrijheid gaven aan dat dit vooral het geval was wanneer ze iets wilden kopen dat eigenlijk niet mocht, zoals snoep. Wout bijvoorbeeld merkte op dat doordat zijn ouders locatietracking geïnstalleerd hebben, hij niet langer de mogelijkheid heeft om stiekem iets te kopen zonder dat zijn ouders op de hoogte zijn. Dit was iets wat voordien wel mogelijk was zonder locatietracking.

Interviewer: *“Zijn er situaties waarin je je beperkt voelt in vrijheid wanneer je weet dat jouw ouders je kunnen volgen?”*

Wout: *“Ja, als ik snoep wil kopen dan mag het niet en zulke dingen, anders zonder locatietracking kunnen ze zeggen dat het niet mag, maar kan je dat toch stiekem doen.”*

4.6.2. Zelfstandigheid

Vervolgens werd binnen deze thematiek ook gevraagd naar de invloed van locatietracking op de mate van zelfstandigheid in het maken van keuzes. Bij de tieners komt de mate van zelfstandigheid eerder in de negatieve zin naar boven. Ze gaven aan dat ze door het gebruik van locatietracking minder zelfstandig zullen handelen in noodsituaties, maar dat dit niet altijd een invloed heeft of storend is op het moment zelf. Camille bijvoorbeeld gaf mee dat ze door de locatietracking minder mogelijkheden heeft om dingen alleen te doen omdat ze altijd gevolgd wordt. Net als Maxim die meegaf dat hij door de locatietracking minder zijn plan leert trekken omdat hij sneller zal vragen aan zijn ouders waar hij is.

Interviewer: *“Op welke manier denk je dat het delen van jouw locatie invloed heeft op je gevoel van zelfstandigheid bij het maken van keuzes?”*

Maxim: *“Niet zo goed omdat je minder leert je plan trekken.”*

Interviewer: *“Oké en waarom leer je minder je plan trekken daardoor?”*

Maxim: *“Omdat je misschien uhm rapper zou vragen, waar dat je bent of zo.”*

Daarentegen merkte een ander deel van de respondenten nauwelijks verschil in hun gevoel van zelfstandigheid door het gebruik van locatietracking. Opvallend genoeg lijkt dit vooral het geval te zijn bij senioren, waarbij geen enkele respondent een verband opmerkte. Velen van

hen hadden er nog nooit echt bij stilgestaan, zoals Kamiel bijvoorbeeld, die aangaf dat het voor hem eigenlijk geen rol speelt in zijn leven. Hij zou het apparaatje graag eens volledige dag op zijn kamer willen laten liggen.

Kamiel: *“Als ik van mijn gezondheid mag blijven, geestelijk of lichamelijk zoals ik nu ben, heb ik dat eigenlijk niet nodig en ik heb soms eens goesting om het de hele dag op mijn slaapkamer te laten.”*

Vervolgens werd ook gevraagd of locatietracking invloed heeft op de respondenten hun capaciteiten op zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen veiligheid. Ook hier komt bij zowel de tieners en senioren vaak naar boven dat locatietracking daar eigenlijk geen invloed op heeft, vooral omdat ze er opnieuw nog niet over hadden nagedacht. Echter, bij de tieners zijn er ook die vonden dat ze door locatietracking minder oplettend zijn in het verkeer omdat ze weten dat hun ouders hen kunnen volgen. Leonie bijvoorbeeld gaf aan dat de locatietracking deels invloed heeft op haar gevoel van verantwoordelijkheid, aangezien haar ouders nog steeds voor haar zorgen, waardoor je niet helemaal verantwoordelijk bent voor je eigen veiligheid.

Interviewer: *“Denk je dat het delen van je locatie invloed heeft op hoe goed je voor je eigen veiligheid kan zorgen?”*

Leonie: *“Uhm een beetje omdat je dan uhm als je locatie deelt kunnen je ouders altijd zien waar je bent en dan zorgen zij nog altijd voor jou, maar nog niet helemaal voor jezelf.”*

4.6.3. Controle over locatiedeling

Bijna alle respondenten gaven aan dat locatietracking permanent ingeschakeld is, met uitzondering van twee senioren die gebruik maken van de tijdelijke locatiedelingsfunctie van Whatsapp. Opmerkelijk was dat toen de vraag werd gesteld aan de 85-jarige Maria, ze snel antwoordde dat de locatietracking op haar horloge niet permanent aanstaat. Haar dochter onderbrak echter en benadrukte dat ze eigenlijk op elk moment kunnen zien waar hun moeder is. Dit wijst op een gebrek aan duidelijke communicatie, wat eerder in deze masterproef uitgebreider besproken werd.

Om hierop in te spelen, werd gevraagd of de respondenten meer controle zouden willen hebben over op welke momenten hun locatie zichtbaar is. Uit de antwoorden bleek duidelijk dat zowel de tieners als de senioren eigenlijk geen behoefte hebben om hier zelf meer over te beslissen. Niettemin gaven tieners wel aan dat dit perspectief later waarschijnlijk kan veranderen.

Uit de verzamelde gegevens bleek dat locatietracking weinig tot geen invloed heeft op autonomie bij zowel tieners en senioren. De meeste respondenten voelen zich niet beperkt in hun vrijheid door het feit dat familieleden hun locatie kunnen zien. Hoewel enkele tieners meegaven dat locatietracking hun capaciteiten om zelfstandig keuzes te maken en om voor hun eigen veiligheid te zorgen deels kan beïnvloeden, lijken de meeste respondenten hier weinig aandacht voor te hebben. Dit was vooral zo bij de senioren. Daarenboven voelen veel respondenten niet de noodzaak om meer controle te hebben over wanneer hun locatie zichtbaar is, hoewel tieners erkennen dat dit in de toekomst kan veranderen.

4.6.4. Tegenstrijdige percepties

Het balanceren tussen vrijheid en beperkingen met betrekking tot locatietracking verwijst naar de tegenstrijdige percepties waarop tieners en senioren, controle door locatietracking ervaren. Sommige respondenten hebben het gevoel dat ze zich beperkter voelen in hun vrijheid, terwijl anderen dat niet zo ervaren.

Het is belangrijk op te merken dat er verschillen zijn tussen de antwoorden die respondenten gaven op het gepresenteerde scenario en de antwoorden die ze gaven toen dezelfde vraag werd gesteld toegepast op zichzelf. Bij het verzonden scenario waren de meeste tieners ervan overtuigd dat het personage zich beperkt voelde in haar vrijheid door de voortdurende controle van haar ouders via locatietracking, maar in hun echte leven ervaren ze dat niet op dezelfde manier. Deze twee standpunten lijken dus met elkaar in tegenspraak te zijn. Dit verschil kan vermoedelijk worden verklaard doordat de ouders in het scenario actief berichten stuurden naar hun dochter, terwijl dat niet noodzakelijk overeenkwam met de realiteit van de respondenten, zoals blijkt uit de diepte-interviews.

4.7. Gedragsveranderingen in potentieel gevaarlijke situaties

Tijdens de interviews werd duidelijk dat zowel tieners als senioren hun gedrag in een potentieel gevaarlijke situatie zouden aanpassen, wetende dat familieleden hun locatie kunnen volgen. Bij tieners vertaalt zich dit naar het vertrouwen dat hun ouders meteen zullen ingrijpen als er iets gebeurt, gezien ze zouden vaststellen dat hun locatie onveranderd blijft na een hele tijd. De verwachtingen van de tieners zijn vooral gebaseerd op het geloof dat hun ouders hen dankzij locatietracking zullen terugvinden en helpen wanneer nodig, zoals Elise verklaarde.

Interviewer: *“Zou je anders reageren in een gevaarlijke situatie door locatietracking?”*

Elise: *“Ik zou wel anders reageren want dan weet ik zo als ik niet thuis kom dat ze wel zullen kijken en misschien komen kijken wat er is.”*

Dit impliceert nogmaals dat tieners door locatietracking zichzelf minder verantwoordelijkheid toewijzen, in de veronderstelling dat hun ouders nog steeds voor hen zorgen. De twaalfjarige Marie bijvoorbeeld, gaf aan dat ze zonder locatietracking veel sneller hulp zou zoeken, dan met locatietracking. Wat erop wijst dat locatietracking onrechtstreeks kan leiden tot een verminderde zelfstandigheid van tieners in noodsituaties.

Interviewer: *“Zou je anders reageren in een gevaarlijke situatie door locatietracking?”*

Marie: *“Ik zou rapper hulp zoeken zonder locatietracking.”*

Bij de senioren is op te merken dat locatietracking hun reactie licht zou beïnvloeden in geval van nood, maar dan in de omgekeerde context. Terwijl tieners neigen naar een nonchalantere houding, neigen senioren er net naar om voorzichtiger te zijn omdat ze hun familieleden niet tot last willen zijn. Als voorbeeld, de 85-jarige Maria, die dagelijks een horloge met locatietracking draagt, gaf aan dat ze zichzelf voorzichtiger gedraagt sinds haar kinderen haar locatie kunnen zien, uit zorg om hen niet te belasten.

Interviewer: *“Zou je anders reageren in een gevaarlijke situatie door locatietracking?”*

Maria: *“Het eerste dat ik zal doen als ik in gevaar ben en als ik mijn gsm dus niet bij heb, is mijn horloge gebruiken vermits dat ik ze aan heb aan mijn pols. Ik ben sowieso ook voorzichtiger omdat ik ze niet wil storen.”*

5. Conclusie en discussie

Het doel van deze studie was om de opvattingen en gevoelens over locatietracking te onderzoeken bij tieners tussen 12 en 13 jaar oud en senioren vanaf 70 jaar oud en om te ontdekken welke invloed dit heeft op hun veiligheid en zelfstandigheid. Om dit te bereiken werd eerst en vooral dieper ingegaan op het algemeen gevoel, om vervolgens dieper in te zoomen op hun ervaringen aan de hand van de vooropgestelde thema's die in de literatuur werden besproken. De resultaten van het onderzoek worden hieronder besproken door deze te vergelijken met bevindingen uit bestaande literatuur rond de percepties van locatietracking. Ten slotte worden enkele suggesties voor toekomstig onderzoek gegeven en worden de beperkingen van dit onderzoek besproken.

Ouders van tieners maken gebruik van locatietracking als een vorm van intimate surveillance via smartphone-applicaties, zoals Find my iPhone. Bij senioren is er echter geen consensus, maar degenen die het gebruiken, doen het voornamelijk ook via applicaties op hun smartphone. Dit staat in contrast met de bevindingen uit de literatuur, waarin wordt gesuggereerd dat senioren voornamelijk horloges gebruiken als trackingtechnologie. Wat wel opvalt, is dat locatietracking nog weinig bekend is bij senioren. Dit werd duidelijk door de moeilijkheid om senioren te vinden die locatietracking gebruiken. Wat suggereert dat senioren mogelijk onvoldoende geïnformeerd worden, gezien ze zich er weinig van bewust lijken te zijn.

Sociale invloed lijkt een belangrijke factor te zijn bij het gebruik van locatietracking, waarbij meer tieners dan senioren hier gebruik van maken. Dit kan worden verklaard doordat locatietracking bij veel leeftijdsgenoten wordt toegepast, vermoedelijk omdat ouders elkaar stimuleren om het te gaan gebruiken. Senioren daarentegen worden aangemoedigd door hun partner of kinderen om locatietracking te gebruiken, maar in hun sociale omgeving van leeftijdsgenoten wordt hier niet over gesproken.

De achtergrond van de respondent zoals leefomgeving, hobby's, job van ouders en het technologie gebruik heeft weinig invloed op de perceptie van locatietracking, maar verder onderzoek is nodig om dit dieper te onderzoeken. Bij senioren bestond de meerderheid van

de respondenten uit mannen, terwijl er bij tieners een gelijke verdeling was tussen jongens en meisjes. Dit is in strijd met de bevindingen uit de literatuur, waarin wordt beweerd dat ouders locatietracking vaker toepassen bij meisjes dan bij jongens (Burnell et al., 2023). Desondanks valt op dat alle senioren die bevroegd werden, allemaal sportief waren, veel wandelden of fietsten en geïnteresseerd waren in nieuwe technologieën. Dit kan wijzen op potentiële aandachtspunten voor verdere analyse van de percepties over locatietracking.

De resultaten wijzen uit dat tieners en senioren andere behoeftes hebben op gebied van veiligheid. Tieners zien locatietracking vooral als een manier van geruststelling in gevaarlijke situaties. Ze definiëren noodsituaties anders dan senioren, in die zin dat ze vaak extremere voorbeelden aanhalen, zoals ontvoering. Tieners tonen vertrouwen in zowel de technologie als in hun ouders, met de verwachting dat hun ouders zullen ingrijpen wanneer nodig. Dit bevestigt de bevindingen van Sukk en Siibak (2021), waarin werd gesteld dat kinderen aannemen dat hun ouders verantwoordelijk zijn voor hun veiligheid door het gebruik van locatietracking. Senioren ervaren dat locatietracking hun gevoel van veiligheid versterkt, omdat het hen de zekerheid biedt en dat ze in geval van een valpartij of pech kunnen worden gevonden. Echter, is er volgens anderen geen verband tussen het gebruik van locatietracking en de mate van veiligheid.

Dit onderzoek leert ons dat het algemeen gevoel dat tieners en senioren hebben over het gebruik van locatietracking door hun ouders, partner of familieleden overwegend positief is, waarbij beide groepen er geen probleem bij hebben om hun locatie te delen. Echter, blijft dit gevoel slechts behouden als hun locatie bij hun vertrouwde personen blijft. Bij tieners creëert dit een positief gevoel omwille van de geruststelling dat het hen biedt in noodsituaties, zoals bij ontvoering of andere gevaarlijke situaties. Voor de senioren biedt het vooral gevoel van zekerheid in situaties waarin directe hulp nodig is, zoals mobiliteitsproblemen of fietsproblemen.

De opvattingen over privacy zijn divers. Zowel tieners en senioren voelen zich doorgaans comfortabel bij het feit dat hun locatie wordt gedeeld met hun ouders, partners of andere familieleden. Tieners voelen zich comfortabel bij de technologie door het gevoel van veiligheid

en geruststelling, terwijl senioren zich comfortabel voelen met de technologie door de directe traceerbaarheid.

Vervolgens blijkt dat tieners en senioren over het algemeen geen inbreuk op hun privacy ervaren door locatietracking, wat in contrast staat met de reeds bestaande literatuur. Het onderzoek van Ghosh et al. (2018) stelde namelijk vast dat tieners trackingapplicaties vaak als een inbreuk op hun privacy beschouwen. Desondanks ervaren ze eerder een beschermd gevoel en maken zich geen zorgen over de mogelijke gevaren van locatietracking, omdat ze er niet volledig bewust van zijn. Dit verklaart ook waarom alle respondenten zich comfortabel voelen bij het idee dat hun locatie wordt gedeeld en dat het gevoel van verbondenheid en zorg dragen voor elkaar een belangrijkere rol speelt dan privacykwesties, ongeacht de leeftijdsgroep.

Dit gebrek aan bewustzijn kan worden gekoppeld aan de communicatie over locatietracking tussen beide partijen. Hoewel de CPM-theorie van Petronio (2010) beweert dat er behoefte is aan open communicatie over locatietracking, blijkt uit de diepte-interviews dat zowel tieners als senioren hier niet over praten thuis en er verder ook geen behoefte aan hebben. Dit wijst mogelijk op de noodzaak aan meer bewustwording over de privacykwesties van locatietracking.

Op gebied van autonomie blijkt locatietracking weinig tot geen invloed te hebben. Hoewel enkele tieners aangaven dat het gebruik van locatietracking hun vermogen om zelfstandig keuzes te maken en om voor hun eigen veiligheid te zorgen deels beïnvloedt, is dit voor de meerderheid niet doorslaggevend, vooral onder de senioren. Daarnaast blijkt dat de locatietracking bijna altijd permanent is ingeschakeld en ervaart de meerderheid niet de behoefte om meer mogelijkheden te hebben om te kiezen over op welke momenten hun locatie zichtbaar is. Echter, kunnen deze percepties bij tieners wel wijzigen in de toekomst.

Tot slot zouden zowel tieners als senioren hun gedrag aanpassen in een potentieel gevaarlijke situatie, aangezien ze zich bewust zijn dat hun ouders, partner of andere familieleden de exacte locatie kunnen zien. Voor tieners leidt dit tot meer vertrouwen in het feit dat hun ouders snel zullen ingrijpen. Hierdoor wijzen tieners zichzelf minder verantwoordelijkheid toe,

in de veronderstelling dat hun ouders nog steeds voor hen zorgen. Senioren daarentegen neigen ernaar voorzichtiger te zijn omdat ze hun partner, zus of anderen niet tot last willen zijn.

De bevindingen uit deze masterproef leveren een waardevolle bijdrage voor toekomstig onderzoek, met als uiteindelijke doel het verbeteren van de veiligheid en zelfstandigheid van kwetsbare groepen, namelijk jonge tieners en senioren.

6. Aanbevelingen en beperkingen

---

1. Bewustwordingcampagnes ontwikkelen

Voor zowel tieners, senioren en hun familieleden zou het interessant zijn om bewustwordingscampagnes te ontwikkelen over de mogelijke privacygevaaren van locatietracking op een smartphone. De campagnes kunnen zich richten op het vergroten van het bewustzijn over hoe locatietracking werkt, welke informatie wordt gedeeld en wat potentiële risico's kunnen zijn. Het is ook belangrijk om hen te informeren over het belang van communicatie onderling, waarbij beide partijen een gesprek voeren met elkaar en waarbij de wensen van degene die gevolgd wordt gerespecteerd kunnen worden.

2. Aanbieden van educatieve programma's

Het aanbieden van educatieve programma's kan een meerwaarde bieden voor iedereen. Organisaties gericht op senioren zoals Okra, zouden infosessies kunnen organiseren, waarbij het gebruik van trackingapplicaties en -apparaten uitgebreid wordt toegelicht en hoe het kan bijdragen in geval van nood. Op die manier worden ook senioren bekend met locatietracking, zelfs als ze weinig interesse hebben in technologie. Tieners kunnen via infosessies op scholen geïnformeerd worden over de werking van locatietracking en zo ontdekken ze de pro's en contra's. Dit zorgt ervoor dat tieners hun mening vooraf kunnen vormen en uiten wanneer ouders besluiten om locatietracking te installeren.

3. Verdiepend onderzoek naar de invloed van diverse factoren op het vormen van percepties

Verder onderzoek zou zich verder kunnen verdiepen in verschillende factoren die van invloed kunnen zijn op de percepties die tieners en senioren vormen met betrekking tot locatietracking. Dit onderzoek heeft reeds gezocht naar mogelijke invloeden van beroep, leefomgeving en gezinssituatie, op de manier hoe individuen ervaringen vormen ten opzichte van locatietracking, maar er lijken geen opvallende verbanden te

zijn. Het is mogelijk dat andere factoren een grotere rol spelen, waarbij toekomstig onderzoek kan helpen om deze te identificeren.

4. Verdiepend onderzoek naar percepties van senioren over heel België

Eén van de tekortkomingen van dit onderzoek is het beperkt aantal senioren dat kon worden bevraagd. Ondanks allerlei inspanningen zoals het benaderen van senioren op wandelevenementen en het verspreiden van oproepen in thuiszorgwinkels en in online groepen op sociale media, meldden slechts zes senioren zich aan voor deelname aan het onderzoek. Ze woonden allemaal op het platteland in Oost- en West-Vlaanderen, waardoor ook de regionale diversiteit enigszins beperkt bleef. Bovendien waren de deelnemers voornamelijk mannen, wat mogelijk van invloed kan zijn op de resultaten in termen van geslacht. Toekomstig onderzoek zou zich kunnen concentreren en verdiepen in de ervaringen en percepties van senioren van diverse geslachten uit verschillende provincies van België. Op deze manier kan een meer representatief beeld gevormd worden van de houding van senioren ten opzichte van locatietracking.

5. Selectiebias

Een tweede beperking van dit onderzoek is dat de tieners die werden geïnterviewd, hoofzakelijk afkomstig zijn uit de streek van de onderzoeker. Bovendien waren het ook allemaal tieners met vergelijkbare gezinssituaties. Dit kan er mogelijk toe leiden dat de antwoorden van deze respondenten verschillend zijn met antwoorden van tieners uit minder welvarende gezinnen. Toekomstig onderzoek zou zich kunnen toespitsen op tieners uit diverse sociale achtergronden en niet alleen degene uit comfortabele gezinssituaties om na te gaan of de percepties van locatietracking variëren naar gelang de achtergrond van de respondent.

7. Bibliografie

- Ahmed, N., Gharghan, S. K., & Mutlag, A. H. (2023). IoT-based child tracking using RFID and GPS. *International Journal of Computers and Applications*, 45(5), 367–378. <https://doi.org/10.1080/1206212X.2023.2215077>
- Alelyani, T., Ghosh, A. K., Moralez, L., Guha, S., & Wisniewski, P. (2019). Examining parent versus child reviews of parental control apps on Google Play. In G. Meiselwitz (Ed.), *Social Computing and Social Media. Communication and Social Communities* (pp. 3-21). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-21905-5_1
- Almansoori, M., Gallardo, A., Poveda, J., Ahmed, A., & Chatterjee, R. (2022). A Global Survey of Android Dual-Use Applications Used in Intimate Partner Surveillance. *Proceedings On Privacy Enhancing Technologies*, 2022(4), 120-139. <https://doi.org/10.56553/popets-2022-0102>
- Băbău, S. R. (2022). *Which blob person are you?*. Medium. <https://medium.com/the-summit-life/which-blob-person-are-you-b66d36ee5723>
- Barron, C. M. (2014). “I had no credit to ring you back”: Children’s strategies of negotiation and resistance to parental surveillance via mobile phones. *Surveillance & Society*, 12(3), 401-413. <https://doi.org/10.24908/ss.v12i3.4966>
- Berridge, C., & Wetle, T. F. (2020). Why older adults and their children disagree about in-home Surveillance technology, sensors, and tracking. *The Gerontologist*, 60(5), 926-934. <https://doi.org/10.1093/geront/gnz068>
- Boele, M. (2014). *Location Tracking Devices for Children: Harmful or Helpful?* [Dissertation, Tilburg University]. Tilburg University Library. <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=135166>
- Boesen, J., Rode, J. A., & Mancini, C. (2010). The domestic panopticon: location tracking in families. In *Proceedings of the 12th ACM international conference on Ubiquitous computing (UbiComp’10)* (pp. 65-74). <https://doi.org/10.1145/1864349.1864382>
- Burnell, K., Andrade, F. C., Kwiatek, S. M., & Hoyle, R. H. (2023). Digital location tracking: A preliminary investigation of parents’ use of digital technology to monitor their adolescent’s location. *Journal Of Family Psychology*, 37(4), 561–567. <https://doi.org/10.1037/fam0001067>
- Chung, J., Brakey, H. R., Reeder, B., Myers, O., & Demiris, G. (2023). Community-dwelling older adults' acceptance of smartwatches for health and location tracking. *International Journal Of Older People Nursing*, 18(1). <https://doi.org/10.1111/opn.12490>

- Tiches K. (2023). *Safety and Surveillance Software Practices as a Parent in the Digital World*. Boston Children's Digital Wellness Lab.
- Dardari, D., Decarli, N., Guerra, A., Al-Rimawi, A., Puchades, V. M., Prati, G., De Angelis, M., Fraboni, F., & Pietrantoni, L. (2017). High-accuracy tracking using ultrawideband signals for enhanced safety of cyclists. *Journal Of Mobile information systems*. <https://doi.org/10.1155/2017/8149348>
- Davis, I. S., Thornburg, M. A., Patel, H., Tapert, S. F., Brown, S. A., & Pelham III, W. E. (2023). *Digital location tracking of children and adolescents: A review and theoretical model*. PsyArXiv. <https://doi.org/10.31219/osf.io/2undy>
- Dishion, T. J., & McMahon, R. J. (1998). Parental monitoring and the prevention of child and adolescent problem behavior: A conceptual and empirical formulation. *Clinical child and family psychology review*, 1(1), 61-75. <https://doi.org/10.1023/A:1021800432380>
- Ema, A., & Fujigaki, Y. (2011). How far can child surveillance go?: Assessing the parental perceptions of an RFID child monitoring system in Japan. *Surveillance & Society*, 9(1/2), 132-148. <https://doi.org/10.24908/ss.v9i1/2.4105>
- Fahlquist, J. N. (2013). Responsibility and privacy—Ethical aspects of using GPS to track children. *Children & Society*, 29(1), 38-47. <https://doi.org/10.1111/chso.12016>
- Ferron, M., Leonardi, C., Massa, P., Schiavo, G., Murphy, A. L., & Farella, E. (2019). A walk on the child side: Investigating parents' and children's experience and perspective on mobile technology for outdoor child independent mobility. In *Proceedings of the 2019 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1-12. <https://doi.org/10.1145/3290605.3300827>
- Foster, S., Villanueva, K., Wood, L., Christian, H., & Giles-Corti, B. (2014). The impact of parents' fear of strangers and perceptions of informal social control on children's independent mobility. *Health & place*, 26, 60-68. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2013.11.006>
- Fung, N. M., Ann, J. W. S., Tung, Y. H., Kheau, C. S., & Chekima, A. (2019). Elderly fall detection and location tracking system using heterogeneous wireless networks. *2019 IEEE 9th Symposium on Computer Applications & Industrial Electronics (ISCAIE)*, 44-49. IEEE. <https://doi.org/10.1109/iscaie.2019.8743664>
- Fusco, S. J., Michael, K., Michael, M. G., & Abbas, R. (2018). Location-based social media use in families: Qualitative outcomes from participant observations. *2018 IEEE International Symposium on Technology and Society (ISTAS)*, 139-149. IEEE. <https://doi.org/10.1109/istas.2018.8638283>
- Garcia-Venegas, M., Mercado-Ravell, D. A., Pinedo-Sanchez, L. A., & Carballo-Monsivais, C. A. (2021). On the safety of vulnerable road users by cyclist detection and tracking. *Machine Vision and Applications*, 32(5), 109. <https://doi.org/10.1007/s00138-021-01231-4>

- Ghosh, A. K., Badillo-Urquiola, K., Guha, S., LaViola Jr, J. J., & Wisniewski, P. J. (2018). Safety vs. surveillance: what children have to say about mobile apps for parental control. *Proceedings of the 2018 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (pp. 1-14). <https://doi.org/10.1145/3173574.3173698>
- Goumopoulos, C., Papa, I., & Stavrianos, A. (2017). Development and Evaluation of a Mobile Application Suite for Enhancing the Social Inclusion and Well-Being of Seniors. *Informatics*, 4(3), 15. <https://doi.org/10.3390/informatics4030015>
- Hawk, S. T., Hale III, W. W., Raaijmakers, Q. A. W., & Meeus, W. (2008). Adolescents' Perceptions of Privacy Invasion in Reaction to Parental Solicitation and Control. *Journal of Early Adolescence*, 28(4), 583-608. <https://doi.org/10.1177/0272431608317611>
- Herrera, E. P. (2016). Location-based technologies for supporting elderly pedestrian in "getting lost" events. *Disability And Rehabilitation: Assistive Technology*, 12(4), 315-323. <https://doi.org/10.1080/17483107.2016.1181799>
- Huang, H., Gartner, G., Krisp, J. M., Raubal, M., & Van de Weghe, N. (2018). Location based services: ongoing evolution and research agenda. *Journal of Location Based Services*, 12(2), 63-93. <https://doi.org/10.1080/17489725.2018.1508763>
- Hopkins, D., & Mandic, S. (2016). Perceptions of cycling among high school students and their parents. *International Journal Of Sustainable Transportation*, 11(5), 342-356. <https://doi.org/10.1080/15568318.2016.1253803>
- Howes, J., Denier, Y., & Gastmans, C. (2022). Electronic Tracking Devices for People With Dementia: Content Analysis of Company Websites. *JMIR Aging*, 5(4), e38865. <https://doi.org/10.2196/38865>
- Iancu, I., & Iancu, B. (2020). Designing mobile technology for elderly. A theoretical overview. *Technological Forecasting And Social Change*, 155, 119977. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.119977>
- Jisha, R. C., Jyothindranath, A., & Kumary, L. S. (2017). IoT based school bus tracking and arrival time prediction. *2017 International Conference On Advances in Computing, Communications And Informatics (ICACCI)*. <https://doi.org/10.1109/icacci.2017.8125890>
- Kim, S. C., Jeong, Y. S., & Park, S. O. (2012). RFID-based indoor location tracking to ensure the safety of the elderly in smart home environments. *Personal And Ubiquitous Computing*, 17(8), 1699-1707. <https://doi.org/10.1007/s00779-012-0604-4>

- Lahon, M., & Pro Velo. (2023) *Welke rol speelt de fiets bij verplaatsingen met het gezin in Brussel?*. Brussel Mobiliteit & Gewestelijke Overheidsdienst Brussel. https://www.provelo.org/app/uploads/sites/2/2023/08/Rapport_enquete-enfant_COMPLET-NL.pdf
- Leaver, T. (2015). Born digital? Presence, privacy, and intimate surveillance [Digitaal geboren? Aanwezigheid, privacy en intiem toezicht]. In Hartley, John & W. Qu (Eds.), *Re-orientation: Translingual transcultural transmedia. Studies in narrative, language, identity, and knowledge* (pp. 149-160). Shanghai: Fudan University Press. <https://doi.org/10.31235/osf.io/ay43e>
- Leaver, T. (2020). Balancing privacy: sharenting, intimate surveillance, and the right to be forgotten [Een balans vinden tussen privacy: sharenting, intiem toezicht en het recht om vergeten te worden]. In L. Green, D. Holloway, K. Stevenson, T. Leaver, & L. Haddon (Eds.), *The Routledge companion to digital media and children* (pp. 235-244). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351004107>
- Lionetti, F., Palladino, B. E., Moses Passini, C., Casonato, M., Hamzallari, O., Ranta, M., Dellagiulia, A., & Keijsers, L. (2019). The development of parental monitoring during adolescence: A meta-analysis. *European Journal Of Developmental Psychology, 16*(5), 552-580. <https://doi.org/10.1080/17405629.2018.1476233>
- Liu, L., Daum, C., Neubauer, N., Cruz, A. M., & Rincón, A. R. (2022). *Autonomy and independence: aging in an era of technology*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-03764-1>
- Luoma-Halkola, H., & Häikiö, L. (2022). Independent living with mobility restrictions: older people's perceptions of their out-of-home mobility. *Ageing And Society, 42*(2), 249-270. <https://doi.org/10.1017/s0144686x20000823>
- Marchibroda, J. M. (2015). New technologies hold great promise for allowing older adults to age in place. *Generations Journal, 39*(1), 52-55. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/new-technologies-hold-great-promise-allowing/docview/1683506942/se-2>
- Mavoa, J., Coghlan, S., & Nansen, B. (2023). “It’s About Safety Not Snooping”: Parental Attitudes to Child Tracking Technologies and Geolocation Data. *Surveillance & Society, 21*(1), 45–60. <https://doi.org/10.24908/ss.v21i1.15719>
- Mincoielli, G., Marchi, M., Giacobone, G. A., Chiari, L., Borelli, E., Mellone, S., Tacconi, C., Cinotti, T. S., Roffia, L., Antoniazzi, F., Costanzo, A., Paolini, G., Masotti, D., Mello, P., Chesani, F., Lorreti, D., & Imbesi, S. (2018). UCD, Ergonomics and Inclusive Design: The HABITAT Project [UCD, Ergonomie en inclusief ontwerp: Het HABITAT project]. In S. Bagnara, R. Tartaglia, S. Albolino, T. Alexander, & Y. Fujita (Eds.), *Proceedings of*

- the 20th Congress of the International Ergonomics Association (IEA 2018). Advances in intelligent systems and computing* (Vol. 7, pp. 1191-1202). Springer.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-96071-5_120
- Müller, C., Wan, L., & Hrg, D. (2010). Dealing with wandering: a case study on caregivers' attitudes towards privacy and autonomy when reflecting the use of LBS. *GROUP'10: Proceedings of the 2010 ACM International Conference on Supporting Group Work*, 75-84. <https://doi.org/10.1145/1880071.1880082>
- Nakayama, M. (2011). Parenting style and parental monitoring with information communication technology: A study on Japanese junior high school students and their parents. *Computers in Human Behavior*, 27(5), 1800–1805.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.03.007>
- Olsson, A., Engström, M., Åsenlöf, P., Skovdahl, K., & Lampic, C. (2014). Effects of Tracking Technology on Daily Life of Persons With Dementia: three experimental single-case studies. *American Journal of Alzheimer's Disease & Other Dementias*, 30(1), 29-40. <https://doi.org/10.1177/1533317514531441>
- Oostveen, A. M., Vasalou, A., Van den Besselaar, P., & Brown, I. (2014). Child location tracking in the US and the UK: Same Technology, Different Social Implications. *Surveillance & Society*, 12(4). 581-593.
<https://doi.org/10.24908/ss.v12i4.4937>
- Özkul, D. (2022). Children's mobile communicative practices and locational privacy, *Journal of Computer-Mediated Communication*, 27(5).
<https://doi.org/10.1093/jcmc/zmac015>
- Pang, C., Collin Wang, Z., McGrenere, J., Leung, R., Dai, J., & Moffatt, K. (2021). Technology adoption and learning preferences for older adults: evolving perceptions, ongoing challenges, and emerging design opportunities. *Proceedings of the 2021 CHI conference on human factors in computing systems*, 1-13.
<https://doi.org/10.1145/3411764.3445702>
- Petronio, S. (2010). Communication privacy management theory: What do we know about family privacy regulation? *Journal Of Family Theory & Review*, 2(3), 175-196.
<https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2010.00052.x>
- Petronio, S., Child, J. T., & Hall, R. D. (2021). Communication privacy management theory: Significance for interpersonal communication [Beheer van communicatieprivacy theorie: Betekenis voor interpersoonlijke communicatie]. In D. O. Braithwaite & P. Schrodts (Eds.), *Engaging theories in interpersonal communication* (pp. 314-327). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003195511>

- Plochg, T., & Van Zwieten, M. C. B. (2007). Kwalitatief onderzoek. In T. Plochg, R. E. Jutte-man, N. S. Klazinga & T. C. Harteman (Eds.), *Nederlands Handboek Gezondheidszorg- onderzoek* (pp. 77-93). Bohn Stafleu van Loghum
- Reulink, N., & Lindeman, L. (2005). *Kwalitatief onderzoek*. Radboud Universiteit.
- Rooney, T. (2010). Trusting children: How do surveillance technologies alter a child's experience of trust, risk and responsibility? *Surveillance & Society*, 7 (3/4), 344-355. <https://doi.org/10.24908/ss.v7i3/4.4160>
- Roose, H., & Meuleman, B. (2021). *Kennis maken: Methodologie voor sociale Wetenschappen*. Gent: Skibis
- Shien, L. K., & Singh, M. M. (2017). A secure mobile crowdsensing (MCS) location tracker for elderly in smart city. *AIP conference Proceedings*. <https://doi.org/10.1063/1.5005418>
- Stattin, H., & Kerr, M. (2000). Parental monitoring: A reinterpretation. *Child development*, 71(4), 1072-1085. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00210>
- Stevens, P., (2022). Persoonlijke communicatie. *IKO 22 – 23 – les 7 – Thematic Analysis* [Powerpoint-slides]. Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Universiteit Gent. Geraadpleegd op 9 mei 2024
- Sukk, M., & Siibak, A. (2021). “My mom just wants to know where I am”: Estonian pre-teens' perspectives on intimate surveillance by parents. *Journal of Children And Media*, 16(3), 424–440. <https://doi.org/10.1080/17482798.2021.2014646>
- Van Cauwenberg, J., De Bourdeaudhuij, I., Clarys, P., De Geus, B., & Deforche, B. (2018). E-bikes among older adults: benefits, disadvantages, usage and crash characteristics. *Transportation*, 46(6), 2151-2172. <https://doi.org/10.1007/s11116-018-9919-y>
- Van Raemdonck, K., Lammar, P. & J. Degraeve (2023). Jaarrapport Verkeersveiligheid: Analyse van verkeersveiligheidsindicatoren in Vlaanderen tot en met 2021. Afdeling Beleid, Departement MOW, Vlaamse overheid. https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1677830888/Jaarrapport_verkeersveiligheid_2021_cevyes.pdf
- Vanwynsberghe, H., Joris, G., Waeterloos, C., Anrijs, S., Vanden Abeele, M., Ponnet, K., De Wolf, R., Van Ouytsel, J., Van Damme, K., Vissenberg, J., D’Haenens, L., Zenner, E., Peters, E., De Pauw, S., Frissen, L., Schreuer, C.(2022). Onderzoeksrapport Apestaartjaren : de digitale leefwereld van kinderen en jongeren. Gent: Mediaraven.

- Vasalou, A., Oostveen, A.-M., & Joinson, A. N. (2012). A case study of non-adoption: The values of location tracking in the family. *Proceedings Of The ACM 2012 Conference On Computer Supported Cooperative Work*, 779–788.
<https://doi.org/10.1145/2145204.2145321>
- Widmer, S., & Albrechtslund, A. (2021). The ambiguities of surveillance as care and control: Struggles in the domestication of location-tracking applications by Danish parents. *Nordicom Review*, 42(s4), 79-93. <https://doi.org/10.2478/nor-2021-0042>
- Williamson, B., Aplin, T., de Jonge, D., & Goyne, M. (2017). Tracking down a solution: exploring the acceptability and value of wearable GPS devices for older persons, individuals with a disability and their support persons. *Disability And Rehabilitation. Assistive Technology*, 12(8), 822-831.
<https://doi.org/10.1080/17483107.2016.1272140>
- Wilson, P., & Long, I. (2018). *The big book of blob trees*. Routledge e-books.
<https://doi.org/10.4324/9781351113397>

8. Bijlagen

8.1. Bijlage 1: Vragenlijst tieners tussen 12 en 13 jaar

Kennismakingsvragen:

Goedemorgen/Goedemiddag/Goedeavond. Ik ben Maxine en ik studeer Communicatiewetenschappen. Voor mijn masterproef aan de Universiteit Gent doe ik onderzoek naar de ervaringen van tieners over de apps/horloges die ouders gebruiken om hun kinderen gemakkelijk te lokaliseren. In dit gesprek wil ik het hebben over hoe jij staat tegenover deze technologie. Is het goed voor jou als we eerst eens kennis maken met elkaar?

- **Wat is jouw naam?**
- **Hoe oud ben je?**
- **Hoe ziet jouw thuissituatie eruit?**
  - *Heb je broers/zussen? Zo ja, wat is hun leeftijd*
  - *Wat soort job doen jouw ouders?*
  - *Gebruik technologieën*
- **Woon je in een meer stedelijke omgeving of eerder landelijk?**
  - *Woon je in een fiets/wandelvriendelijke omgeving?*
    - Omschrijving routes
    - Bezorgdheid
- **Hoe ga je naar school/hobby's of andere activiteiten?**

Introductievraag:

Hoe denk je erover dat jouw ouders weten waar je bent?

Wil je eens kijken naar deze tekening? Zie je alle figuurtjes in de boom? Elk figuurtje heeft zijn eigen gevoel. Welk figuurtje past het beste bij hoe jij je voelt over de armband/app waarop jouw mama en papa je kunnen volgen? Kan je me dat vertellen?

- *Waarom kies jij voor dat figuurtje?*

Centrale vragen:

Scenario: persona tonen

Louise mag voor de eerste keer alleen naar de scouts fietsen. Haar ouders hebben locatietracking op haar smartphone ingeschakeld. Wanneer Louise op de scouts aankomt, merkt ze dat haar ouders veel vragen stellen over waar ze is, ook al heeft ze hun laten weten dat ze veilig is aangekomen.

- Kan je op basis van dit scenario even reflecteren hoe jij zou reageren in zo'n situatie?

Thema 1 - Veiligheid:

Hoe beïnvloedt het delen van jouw locatie met jouw ouders je gevoel van veiligheid?

- Heb je het gevoel dat het delen van jouw locatie je helpt om je veiliger te voelen wanneer jij je alleen verplaatst? Waarom wel, waarom niet?
- Geeft het delen van jouw locatie je meer verantwoordelijkheid over je eigen veiligheid? Waarom wel, waarom niet?
- Hoe denk je dat het delen van jouw locatie jouw reactie in een gevaarlijke situatie zou beïnvloeden?
- Heb je ooit een situatie meegemaakt waarin het delen van je locatie met je ouders een handig middel was in noodsituatie of onverwachte situatie?
  - Indien nee, zelf een situatie bedenken

Thema 2 - Privacy:

Hoe denk je dat het delen van jouw locatie met jouw ouders je privacy beïnvloedt?

- Hoe voel je je bij het idee dat jouw ouders je locatie kunnen zien? (Beschrijf uitgebreid)
- Maak je je soms zorgen over het delen van jouw locatie? Bijvoorbeeld het idee dat anderen toegang kunnen hebben tot jouw locatie?
- Voel je je comfortabel bij het idee dat jouw locatie wordt gedeeld via de technologie?
  - *Zo ja, op welke manier zorgt het voor een comfortabel gevoel?*
  - *Zo nee, wat zou je kunnen doen om je meer comfortabel te laten voelen?*
- Spreek je met je ouders over grenzen of afspraken over het gebruik van locatietracking?
  - *Zo ja, op welke manier verloopt dit bij jullie?*
  - *Zo nee, zou je hier meer mogelijkheden voor willen hebben?*
- Zijn er momenten waarop je het gevoel had dat je privacy werd geschonden door het delen van je locatie? Kan je een voorbeeld geven van zo'n situatie?

Thema 3 - Autonomie:

Op welke manier denk je dat het delen van jouw locatie invloed heeft op je gevoel van zelfstandigheid bij het maken van keuzes?

- Zijn er situaties waarin je je beperkt voelt in vrijheid wanneer je weet dat jouw ouders je kunnen volgen?
- Zou je graag meer zelf kunnen kiezen op welke momenten jouw ouders je kunnen volgen of vind je het prima dat ze dit altijd kunnen zien? (enkel in het geval dat ouders hun kinderen altijd kunnen volgen)
- Denk je dat het delen van je locatie invloed heeft op jouw capaciteiten om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor je eigen veiligheid?

Besluitende vragen:

Hoe kijk je nu na dit gesprek naar het delen van je locatie met jouw ouders?

- Zijn er dingen waarvan je denkt dat ze verbeterd kunnen worden?
- Zijn er zaken waar je meer over wil praten?
- Zou je nog iets willen toevoegen voor we dit gesprek afronden?

8.2. Bijlage 2: Persona tieners

Louise Vercaemst

Leeftijd: 13 jaar	Belg
Geslacht: meisje	School: Sint Bernardus college Oudenaarde
1ste middelbaar	Woonplaats: Buitenwijk Oudenaarde

Scenario: Louise mag voor de eerste keer alleen naar de scouts fietsen. Haar ouders hebben locatietracking op haar smartphone ingeschakeld. Wanneer Louise op de scouts aankomt, merkt ze dat haar ouders veel vragen stellen over waar ze is, ookal heeft ze hen laten weten dat ze veilig is aangekomen.

BIOGRAFIE

Louise woont in een rustige buitenwijk aan de rand van Oudenaarde samen met haar ouders en jongere zus. Haar papa is architect en haar mama lerares. Het gezin is erg gehecht aan elkaar, maar de tijd samen is beperkt door de drukke jobs.

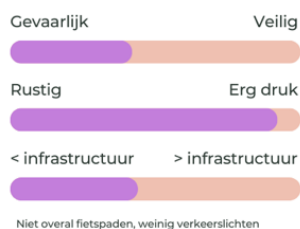
HOBBY'S

Louise is een avontuurlijk meisje die graag buiten is. Op zondag gaat ze naar de scouts iets buiten het centrum van Oudenaarde. Verder gaat ze ook naar de tekenacademie en binnenkort is ze ook lid van de plaatselijke atletiekclub.

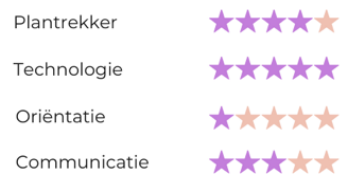
TECHNOLOGIEGEBRUIK

Louise maakt regelmatig gebruik van haar smartphone. Ze gebruikt het om in contact te blijven met vrienden via sociale media en om haar favoriete muziek te luisteren. Haar ouders hebben locatietracking ingeschakeld op haar smartphone, zo kan ze haar locatie laten weten wanneer ze alleen op pad gaat. Thuis wordt Louise ook vaak geconfronteerd met technologie. Er hangen camera's aan het huis en hun kat Lowie heeft een leiband met een tracker aan.

ROUTE NAAR SCHOOL

VAARDIGHEDEN

8.3. Bijlage 3: Vragenlijst senioren

Kennismakingsvragen:

Hallo! Ik zal beginnen met mezelf eventjes voor te stellen. Ik ben Maxine en ik studeer Communicatiewetenschappen. Voor mijn masterproef van de Universiteit Gent doe ik onderzoek naar de percepties van senioren over het gebruik van locatietracking door partners of andere zorgverleners. In dit gesprek wil ik het vandaag hebben over hoe u staat tegenover deze technologie. Is het goed voor u als we eerst eens kort kennis maken met elkaar?

- **Wat is uw naam?**
- **Hoe oud bent u?**
- **Hoe ziet jouw thuissituatie eruit?**
  - *Woont u alleen? Woont u samen met je partner of een andere zorgverlener?*
  - *Woont u in een appartement, een sociale woning of een huis?*
  - *Maakt u reeds gebruik van technologieën zoals: smartphone, slimme horloges, smart home technologie vb. camera's, thermostaat...*
  - *Via welke technologie wordt u getrackt?*
- **Woont u in een meer stedelijke omgeving of eerder landelijk?**
  - *Woont u in een fiets/wandelvriendelijke omgeving?*
    - *Hoe zou u de routes in jouw omgeving beschrijven? (vb. Veilig, gevaarlijk, iets tussenin)*
    - *Maakt u/je kinderen/je zorgverlener zich hier soms zorgen over?*
- **Wat zijn jouw hobby's? Wat doet u in uw vrijetijd?**

Introductievraag:

Hoe denkt u erover dat uw kinderen/uw zorgverlener/uw partner/de hulpdiensten weten waar je bent?

Centrale vragen:

Scenario: persona tonen

Scenario: Marianne, een 71-jarige vrouw, woont samen met haar partner, maar sukkel tegenwoordig wat op vlak van mobiliteit. Haar partner heeft locatietracking ingeschakeld op haar smartphone om haar te kunnen helpen in geval van nood. Op een dag voelt Marianne zich plotseling erg duizelig en zwak tijdens het wandelen in het park. Ze probeert haar kinderen te bereiken. Ze kan nog net op de noodknop drukken, nadien valt haar gsm uit. Kan je op basis van dit scenario even reflecteren hoe jij zou reageren in zo'n situatie?

Thema 1 - Veiligheid:

Hoe beïnvloedt het delen van uw locatie uw gevoel van veiligheid?

- Hebt u het gevoel dat het delen van uw locatie u helpt om u veiliger te voelen wanneer u zich alleen verplaatst?
- Geeft het delen van uw locatie u meer verantwoordelijkheid over uw eigen veiligheid? Waarom wel, waarom niet?
- Hoe denkt u dat het delen van uw locatie uw reactie in een gevaarlijke situatie zou beïnvloeden?
- Hebt u ooit al eens een situatie meegemaakt waarin het delen van uw locatie een handig middel was in noodsituatie of onverwachte situatie?

Thema 2 - Privacy:

Hoe denkt u dat het delen van uw locatie uw privacy beïnvloedt?

- Hoe voelt u zich bij het idee dat ze uw locatie kunnen zien? (Beschrijf uitgebreid)
- Maakt u zich soms zorgen over het delen van uw locatie? Bijvoorbeeld het idee dat anderen toegang kunnen hebben tot uw locatie?
- Voelt u zich comfortabel bij het idee dat uw locatie wordt gedeeld via de technologie?
  - *Zo ja, op welke manier zorgt het voor een comfortabel gevoel?*
  - *Zo nee, wat zou u kunnen doen om je meer comfortabel te laten voelen?*
- Spreekt u met uw kinderen/partner/zorgverleners over grenzen of afspraken met betrekking tot het gebruik van locatietracking?
  - *Zo ja, op welke manier verloopt dit bij jullie?*
  - *Zo nee, zou je hier meer mogelijkheden voor willen hebben?*
- Zijn er momenten waarop u het gevoel had dat uw privacy werd geschonden door het delen van uw locatie? Kan u een voorbeeld geven van zo'n situatie?

Thema 3 - Autonomie:

Op welke manier denkt u dat het delen van uw locatie invloed heeft op uw gevoel van zelfstandigheid bij het maken van keuzes?

- Zijn er situaties waarin u zich beperkt voelt in vrijheid wanneer u weet dat ze u kunnen volgen?
- Denkt u dat het delen van uw locatie invloed heeft op uw gevoel van onafhankelijkheid bij het maken van keuzes?
  - *Zo ja, op welke manier?*
  - *Zo nee, waarom?*
- Zou u graag meer zelf kunnen kiezen op welke momenten uw kinderen/partner/zorgverleners u kunnen volgen of vindt u het prima dat ze dit altijd kunnen zien? (enkel in het geval dat ouders hun kinderen altijd kunnen volgen)

- Denkt u dat het delen van uw locatie invloed heeft op uw capaciteiten om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor uw eigen veiligheid?

Besluitende vragen:

Hoe kijkt u nu na dit gesprek naar het delen van uw locatie?

- Zijn er dingen waarvan u denkt dat ze verbeterd kunnen worden?
- Zijn er zaken waar u meer over wil praten?
- Zou u nog iets willen toevoegen voor we dit gesprek afronden?

8.4. Bijlage 4: Persona senioren

Marianne Debock

Leeftijd: 71 jaar	Belg
Geslacht: vrouw	Status: getrouwd
Gezond	Woonplaats: Kruisem

Scenario: Marianne, een 71-jarige vrouw, woont samen met haar partner, maar sukkel tegenwoordig wat op vlak van mobiliteit. Haar partner heeft locatietracking ingeschakeld op haar smartphone om haar te kunnen helpen in geval van nood. Op een dag voelt Marianne zich plotseling erg duizelig en zwak tijdens het wandelen in het park. Ze probeert haar kinderen te bereiken. Ze kan nog net op de noodknop drukken, nadien valt haar gsm uit.

BIOGRAFIE

Marianne heeft haar hele leven in dezelfde gemeente heeft gewoond. Ze genoot van een carrière als lerares voordat ze met pensioen ging. Marianne is altijd actief geweest en houdt van wandelen in het park en de buurt verkennen. Ze woont samen met haar partner van 75 jaar, Jan, die met pensioen is als ingenieur. Ze hebben twee volwassen kinderen die ergens anders wonen.

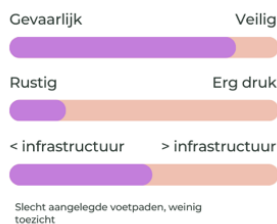
HOBBY'S

Marianne heeft een passie voor tuinieren en breien. Ze geniet van haar tijd in de natuur en maakt regelmatig wandelingen in het park om actief te blijven en van de frisse lucht te genieten. Ze is ook actief betrokken bij de lokale gemeenschap en neemt deel aan verschillende sociale activiteiten.

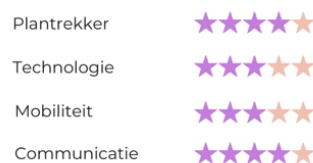
TECHNOLOGIEGEBRUIK

Marianne heeft enige ervaring met technologie, maar ze vindt het soms een beetje overweldigend. Haar kinderen hebben haar geholpen om een smartphone te gebruiken, voornamelijk voor het bijhouden van foto's van de kleinkinderen en het onderhouden van contact met familie en vrienden via berichten en video-oproepen. Ze heeft onlangs een tracker gekregen om haar dagelijkse activiteiten bij te houden.

ROUTES

VAARDIGHEDEN

8.5. Bijlage 5: Vragenlijst senioren 112 app

Kennismakingsvragen:

Hallo! Ik zal beginnen met mezelf eventjes voor te stellen. Ik ben Maxine en ik studeer Communicatiewetenschappen. Voor mijn masterproef van de Universiteit Gent doe ik onderzoek naar de percepties van senioren over het gebruik van locatietracking door partners of andere zorgverleners. In dit gesprek wil ik het vandaag hebben over hoe u staat tegenover deze technologie. Is het goed voor u als we eerst eens kort kennis maken met elkaar?

- **Wat is uw naam?**
- **Hoe oud bent u?**
- **Hoe ziet jouw thuissituatie eruit?**
  - *Woont u alleen? Woont u samen met je partner of een andere zorgverlener?*
  - *Woont u in een appartement, een sociale woning of een huis?*
  - *Maakt u reeds gebruik van technologieën zoals: smartphone, slimme horloges, smart home technologie vb. camera's, thermostaat...*
  - *Via welke technologie wordt u getrackt?*
- **Woont u in een meer stedelijke omgeving of eerder landelijk?**
  - *Woont u in een fiets/wandelvriendelijke omgeving?*
    - *Hoe zou u de routes in jouw omgeving beschrijven? (vb. Veilig, gevaarlijk, iets tussenin)*
    - *Maakt u/je kinderen/je zorgverlener zich hier soms zorgen over?*
- **Wat zijn jouw hobby's? Wat doet u in uw vrijetijd?**

Introductievraag:

Hoe denkt u erover dat de hulpdiensten weten waar je bent?

Centrale vragen:

Scenario: persona tonen

Scenario: Marianne, een 71-jarige vrouw, woont samen met haar partner, maar sukkel tegenwoordig wat op vlak van mobiliteit. Haar partner heeft locatietracking ingeschakeld op haar smartphone om haar te kunnen helpen in geval van nood. Op een dag voelt Marianne zich plotseling erg duizelig en zwak tijdens het wandelen in het park. Ze probeert haar kinderen te bereiken. Ze kan nog net op de noodknop drukken, nadien valt haar gsm uit. Kan je op basis van dit scenario even reflecteren hoe jij zou reageren in zo'n situatie?

Thema 1 - Veiligheid:

Hoe beïnvloedt het delen van uw locatie met uw de hulpdiensten uw gevoel van veiligheid?

- Hebt u het gevoel dat het delen van uw locatie u helpt om u veiliger te voelen wanneer u zich alleen verplaatst?
- Geeft het delen van uw locatie u meer verantwoordelijkheid over uw eigen veiligheid? Waarom wel, waarom niet?
- Hoe denkt u dat het delen van uw locatie uw reactie in een gevaarlijke situatie zou beïnvloeden?
- Hebt u ooit al eens een situatie meegemaakt waarin het delen van uw locatie met de hulpdiensten een handig middel was in noodsituatie of onverwachte situatie?

Thema 2 - Privacy:

Hoe denkt u dat het delen van uw locatie met de hulpdiensten uw privacy beïnvloedt?

- Hoe voelt u zich bij het idee dat ze uw locatie alleen wordt gedeeld als u belt naar de hulpdiensten in noodsituaties? (Beschrijf uitgebreid)
- Maakt u zich soms zorgen over het delen van uw locatie? Bijvoorbeeld het idee dat anderen toegang kunnen hebben tot uw locatie? Maakt u zich soms zorgen over het feit dat anderen toegang kunnen hebben tot uw locatiegegevens via de 112 app?
- Voelt u zich comfortabel bij het idee dat uw locatie wordt gedeeld via de technologie (112 app)?
  - *Zo ja, op welke manier zorgt het voor een comfortabel gevoel?*
  - *Zo nee, wat zou u kunnen doen om je meer comfortabel te laten voelen?*
- Zijn er momenten waarop u het gevoel had dat uw privacy werd geschonden door het delen van uw locatie met de 112 app? Kan u een voorbeeld geven van zo'n situatie?

Thema 3 - Autonomie:

Op welke manier denkt u dat het delen van uw locatie via de 112 app invloed heeft op uw gevoel van zelfstandigheid bij het maken van keuzes?

- Zijn er situaties waarin u zich beperkt voelt in vrijheid omdat u weet dat uw locatie via de 112 app kan worden gevolgd?
- Denkt u dat het delen van uw locatie via de 112 app invloed heeft op uw gevoel van onafhankelijkheid bij het maken van keuzes?
  - Heeft u liever meer controle over wanneer uw locatie wordt gedeeld met uw zorgverleners via de 112 app?
- Denkt u dat het delen van uw locatie invloed heeft op uw vermogen om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor uw eigen veiligheid?

Besluitende vragen:

Hoe kijkt u nu na dit gesprek naar het delen van uw locatie?

- Zijn er dingen waarvan u denkt dat ze verbeterd kunnen worden?
- Zijn er zaken waar u meer over wil praten?
- Zou u nog iets willen toevoegen voor we dit gesprek afronden?

8.6. Bijlage 6: Informed consent

FORMULIER VOOR GEÏNFORMEERDE TOESTEMMING

Percepties locatietracking van tieners & senioren

Universiteit Gent – Faculteit Politieke & Sociale wetenschappen – Communicatiewetenschappen

Ik, ondergetekende, bevestig hierbij dat ik

1.	de informatie over het onderzoek heb gelezen en begrepen. Ik heb de gelegenheid gehad om de informatie en mijn deelname te overwegen en vragen te stellen die naar mijn tevredenheid werden beantwoord.	☐
2.	begrijp dat mijn deelname aan dit onderzoek geheel vrijwillig is en dat ik mijn deelname op elk moment tijdens het interview kan stopzetten zonder dat ik hiervoor een reden moet opgeven.	☐
3.	begrijp dat ik bij stopzetting van mijn deelname aan dit onderzoek, mijn reeds verzamelde gegevens kan terugtrekken tot 5 dagen na het interview. Een eenvoudige e-mail of telefoon naar de onderzoeker volstaat hiervoor. Ik hoef geen reden op te geven voor de terugtrekking van mijn gegevens.	☐
4.	begrijp dat stopzetting van mijn deelname geen enkele invloed zal hebben op mijn relatie met Universiteit Gent en op geen enkele wijze een impact zal hebben op mijn deelname aan de onderwijsactiviteiten of mijn evaluaties.	☐
5.	begrijp dat ik geen financiële compensatie zal ontvangen voor mijn deelname aan dit onderzoek.	☐
6.	toestemming geef aan de onderzoekers om het interview op te nemen (audio-opname).	☐
7.	begrijp dat de data die wordt verzameld gedurende deze studie zal worden verwerkt in overeenstemming met de wettelijke bepalingen en de informatie die mij werd verstrekt.	☐
8.	ervan op de hoogte ben dat ik een samenvatting van de onderzoeksresultaten kan krijgen.	☐
9.	hierbij toestemming geef aan de onderzoekers om de onderzoeksresultaten op basis van de informatie die ik verstrek, te publiceren in wetenschappelijke tijdschriften en te bespreken tijdens wetenschappelijke bijeenkomsten op voorwaarde dat mijn identiteit daarbij niet achterhaald kan worden.	☐
10.	ermee instem deel te nemen aan het onderzoek.	☐

U ontvangt als deelnemer een exemplaar van dit toestemmingsformulier.

De deelnemer:

<i>Naam</i>	<i>Datum</i>	<i>Handtekening</i>

Indien u een samenvatting van de resultaten wenst, gelieve hieronder een (e-mail)adres op te geven waarop u deze samenvatting wenst te ontvangen:

De persoon die de toestemming vraagt:

<i>Naam</i>	<i>Datum</i>	<i>Handtekening</i>
Maxine Dhuyvetter	6/2/2024	

Naam en contactgegevens van de onderzoeker(s):

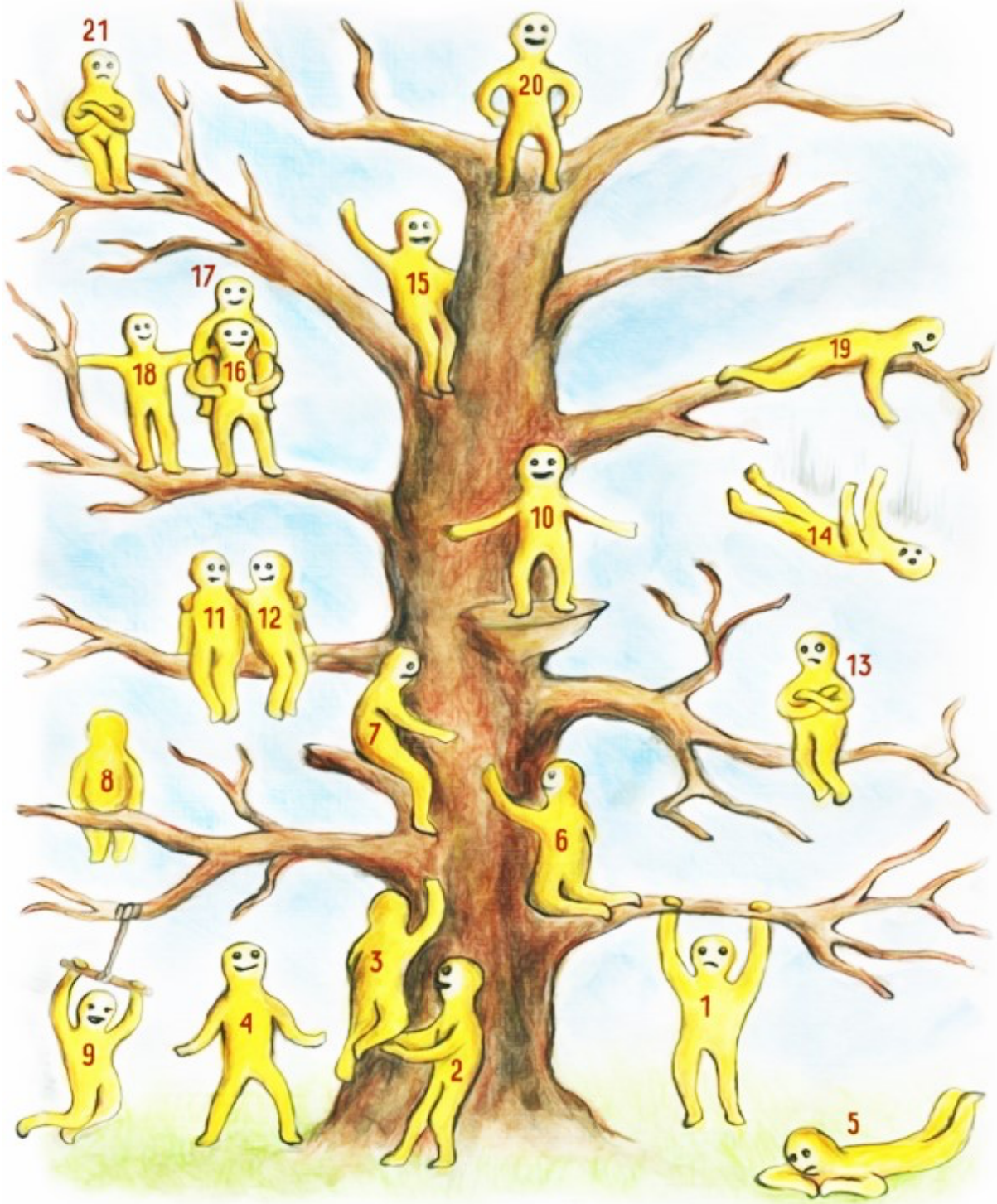
Maxine Dhuyvetter – maxine.dhuyvetter@ugent.be - +32471757349

Naam en contactgegevens van de Data Protection Officer van de Universiteit Gent:

Mevrouw Hanne Elsen, tel: +32 9 264 95 17 of privacy@ugent.be

Campus Ufo, Rectoraat 2, Sint-Pietersnieuwstraat 25, 9000 Gent

8.7. Bijlage 7: The Blob Tree

8.8. Bijlage 8: Schema thematische codering

